

Jesenice, 8. decembra 1972

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

V jeklovleku ponovno dosežena najvišja mesečna skupna proizvodnja

Tudi sodelavci v jeklovleku so v novembru, že drugi mesec zapored, dosegli oziroma presegli najvišjo mesečno proizvodnjo. V oktobru doseženo najvišjo mesečno proizvodnjo od kar obratujejo v obratih na Belj s 1736,5 tonami, so v novembru izboljšali z rezultatom 1774,1 ton in planske obveznosti v skupni proizvodnji presegli za 17,5 %. Pri tem podatku je zlasti pomembna dosežena rekordna količina vlečenega jekla, ki je v zadnjih treh mesecih porasla od 1146 ton v septembru na 1320 ton v oktobru in 1464 ton v novembru.

Poleg tega spodbudnega rezultata je bil v tem mesecu dosežen najnižji odstotek izmečka, komaj 4,1 % na doseženo proizvodnjo. To pa se bo vselej odražalo tudi v doseženem izplenu, ki bo brez dvoma boljši od planiranega.

Tem rezultatom ustrezno se je povečala tudi storilnost na moži, kar kaže, kakor trdijo sami v obratu, na zelo pozitiven vpliv novega sistema nagajevanja.

Zelo dobra je bila proizvodnja na Schumag vlečnem stroju, ki je tudi presegla 400 ton. Znova pa je bila dosežena tudi najvišja mesečna blagovna proizvodnja s 1774,1 ton, kar je 17,5 % nad planirano (v oktobru 1730,6 ton).

Poleg dobrega in vestnega dela vseh proizvajalcev, vzdrževalcev in služb, je dosežen rezultat pogojen tudi z dobro kvaliteto valjanca iz profilarne in valjarne žice.

Čestitke vsem sodelavcem v jeklovleku z željo, da bi nas po pravilu »v tretje gre rado« v decembru znova prijetno presenetili.

Francu Seljaku in Štefanu Ščerbiču spodbudni odškodnini

Predsednik komisije za racionalizacije in novatorstvo pri svetu delovne enote talilnice, je v petek, dne 24. novembra sklical sedmo sejo komisije v mandatni dobi 1971/72. V letu 1971 je komisija zasedala trikrat in pozitivno ocenila štiri koristno izvedene izboljšave predloga, avtorjem pa priznala na osnovi prikazanih, potrjenih in overovljenih rentabilitetnih izračunov štiri spodbudne odškodnine v višini 2.850,00 din. V letošnjem letu je do sedme seje v mandatni dobi komisija za novatorstvo in racionalizacijo pri svetu DE talilnic pozitivno ocenila pet tehničnih izboljšav in avtorjem priznala in izplačala pet spodbudnih odškodnin v višini 4.200.000 din.

V svojem mandatnem obdobju, vključeno z zadnjo sejo, je komisija prizadevne in uspešne novatorje in racionalizatorje nagradila z enajstimi spodbudnimi in zaslužnimi odškodninami v skupni višini 9.940,00 din. To je vselej kor lepo in visoko priznanje jeklarjem in njihovim strojnim in elektro vzdrževalcem za njihov prispevek k izboljšanju obratovanja in kvalitete proizvodnje.

Na seji so člani komisije razpravljali o okrožnici službe za novatorstvo in racionalizacije, s katero opozarja na večjo aktivnost v pogledu objavljanja razpisov o neresenih problemih v obratovanju in proizvodnji. Člani komisije so skupaj z obratovodji in šefom DE obljubili, da bodo v obliki razpisov nakažali in objavili najbolj kritične tehnološke probleme iz vseh delovnih področij delovne enote.

Dipl. inž. Franc Seljak, vodja VEN v jeklarni je izdelal samoiniciativno poseben izolirni vijak, s katerim je odlično nadomestil izolirni tulec iz dragega ameriškega materiala G7 za pritrditev elektrodne rame na električno peč Lectromelt. Letna poraba ameriških tulcev G7 je bila okrog 37 tulcev, novi prokrom vijaki pa so mnogo cenejši in odpornejši proti kakršnim koli kvarom. Računovodske službe so skupaj z

oddelkom za ekonomske analize ugotovile, da je avtor na leto prihranil na vzdrževalnih urah, popravilih in ceni izolacijskega materiala 33.700,00 din, zato so mu člani komisije na osnovi pozitivnih ocen in priporočil priznali enkratno odškodnino v višini 1.390,00 din.

Večkratni in prizadevni, uspešni avtor izboljševalnih predlogov Štefan ŠČERBIČ, delovodja ponvičarskih zidarjev, je s svojo izboljšavo: Poenostavitev montaže kamna za prepihanje z argonom v livno ponvico uspel. Uspela mu je poenostavitev vzidave posebnega prozorne

ga kamna, s katerim se vpihava v talino kisik, dušik ali argon. Nov način vpihovanja plinov v talino izkazuje prihranek na preje nujno potreben sintex vezivu iz uvoza, predelava ponvic je enostavna in cenena, pri novem načinu so razbremenjeni ponvičarji, vsi zaposleni pa so z novim načinom zadovoljni. Člani komisije so avtorju tehnične izboljšave na osnovi potrjenih prihrankov in koristi enoglasno priznali najvišjo spodbudno odškodnino v višini 1.500,00 din.

Ponovno je bil obravnavan izboljševalni predlog št. 2055, (Nadalj. na 2. str.)

Analiza dela delovnih skupin v novembru

V 34. številki Železarja, z dne 27. oktobra 1972, smo objavili in opozorili na 1. strani, da so v javni razpravi v tovarni trije dokumenti in sicer: devetmesečno poročilo o poslovanju Železarne, osnutek pravilnika o varovanju poslovne tajnosti in osnutek pravilnika o informiranju (dokumenta sta enotna za združeno podjetje in jih obravnavamo kot en dokument) in predlog o združitvi zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Zdaj ko je že več kot mesec dni za nami, toliko namreč traja po navadi vsaka javna razprava, bi bilo prav, da pogledamo kako smo sodelovali v teh razpravah.

Brez kakršne koli analize, že samo bežen pogled po evidenci dospelih zapisnikov s sestankov delovnih skupin kaže na našo staro slabost — veliko neurejenost, neodgovornost in nespoštovanje določil internih aktov, v konkretnem primeru statuta. Ali moramo res, po že večkratnih opozorilih ponovno opozoriti na določila člena 39: »Sestanek delovne skupine sklicuje vodja delovne skupine po potrebi, najmanj pa enkrat na dva meseca. Sestanko sklicuje samoiniciativno, obvezno pa kadar (podčrtal pisec članka): 1. sestanek zahteva pet članov delovne skupine, 2. na zahtevo posameznega člana delovne skupine, ki ni v roku dobil odgovor na postavljeno vprašanje v zvezi s poslovanjem

obrata, delovne enote, tovarne oziroma združenega podjetja in 3. kadar se obravnavajo vprašanja iz člena 38. »Ta vprašanja pa so: Vsa vprašanja po katerih delovna skupnost tovarne odloča z referendumom in vprašanja, ki jih organi upravljanja daje v javno razpravo delovni skupnosti tovarne oziroma delovne enote. Mogoče ne bo odveč če spomnimo še na eno določilo, na določilo člena 35, ki pravi, da delovno skupino vodi delovodja ali drug odgovorni delavec. To pa pomeni, da so za neredno sestajanje delovnih skupin, ki je razvidna iz spodnje kratke analize, odgovorni le odgovorni delavci. Ob tem bi se morali zaskrbljenostjo vprašati, kako bi ti šele izgledali (Nadalj. na 2. str.)

Lepo darilo sodelavcev iz valjarne žice za dan republike

Pred dnevom republike, 28. novembra, so sodelavci v valjarni žice dosegli nov dnevni proizvodni rekord. Ta dan so na vseh treh izmenah izvajali 506.690 kg žice premera šest in sedem milimetrov, od te količine je 4370 kg kvadratne, 55 mm. Isti dan je izmena Knafelj Klinar izvaljala 192.774 kg žice premera 6 mm kar sicer ni nov izmenski rekord, vendar pa je dosežena izredna visoka proizvodnja pomembna zaradi drobne dimenzije oziroma premera.

Valjavci v valjarni žice so imeli doslej najvišji dnevni dosežek 503.668 kg, vendar pa moramo pri tem poudariti, da so to dosegli pri valjanju žice premera 10 milimetrov, to je debelejša dimenzije.

To je vsekakor ohrabljujoč dosežek sodelavcev v valjarni žice v zadnjem mesecu boja za kar najboljšo uresničitev proizvodnega načrta, še toliko bolj, ker so valjavci v valjarni žice letos imeli težave pri izvrševanju svojih planskih nalog. To pa je hkrati tudi lepo darilo dnevu republike vseh valjavcev v valjarni žice in vseh vzdrževalcev in ostalih, ki sodelujejo v proizvodnem procesu pri valjanju žice.

V tednu dni še enkrat izboljšan rekord

Kot naj teden dni je preteklo, ko smo zvedeli za razveseljivo novico, da so sodelavci v valjarni žice znova izboljšali svoj dnevni proizvodni rekord. V torek 5. decembra so pri valjanju žice 10 in 11 mm namreč dosegli dnevno proizvodnjo 594.642 kg. Od tega je bilo kvadratnih gredic 55 mm le 4.380 kg, tako da znaša čisti dosežek pri valjanju žice 590.262 kg.

Ta dan je tudi dnina Dolžan—Vilman izboljšala dninski rekord, ki ga je doslej imela dnina Justin—Jurčič z 200.294 kg pri valjanju žice Ø 11 mm, doseženega 18. februarja letos. Dnina Dolžan—Vilman pa je ta dan v osmih urah izvaljala 203.594 kg iste dimenzije, od tega je bilo kvadratnih gredic 55 mm 2530 kg.

Sodelavcem v valjarni žice, tako valjavcem, kakor vzdrževalcem k doseženemu uspehu čestitamo in jim želimo uspešen zaključek letošnjega leta.

Druga svetovna vojna, v kateri je človeštvo doživelo eno svojih največjih tragedij, je utrdila spoznanje, da se svetovni mir ne more ohraniti, če se ne spoštujejo osnovne človekove pravice in svoboda. To so Združeni narodi imeli pred očmi, ko so že v svoji ustanovni listini v 55. členu med drugim zapisali: »Da bi prišlo na svetu do stalnosti in splošnega blaga, ki sta potrebna za miroljubne in prijateljske odnose med narodi, sloneče na spoštovanju načela enakopravnosti ljudstev in njihove samoodločbe, se Združeni narodi zavzemajo ... za splošno spoštovanje in varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin za vse ljudi, ne glede na pleme, spol, ali jezik ali vero.« Že 10. decembra leta 1948 so Združeni narodi sprejeli splošno deklaracijo človekovih pravic, ki je pomenila odločilni korak na poti napredka človeštva. Dve leti kasneje pa so Združeni narodi odločili, da se ta dan vsako leto praznuje kot svetovni dan človekovih pravic.

Dan človekovih pravic naj bi predvsem vsako leto, še prav posebno pred napredne sile sveta, razgrnil resnično podobo in stanje, kako se ta splošna deklaracija uresničuje v življenju narodov in držav. Še prav posebno zato, ker s sprejemom deklaracije, vprašanje človekovih pravic in njegove osnovne svobode ter njihova zaščita in uresničevanje ni več samo stvar posameznih držav, temveč celotne mednarodne skupnosti. Načela in določila splošne deklaracije o človeških pravicah, ki so različno odražajo v temeljnem zakonu in v drugi zakonodaji držav članic Združenih narodov. Še vedno je neizmerno veliko primerov v svetu, kjer se še zelo grobo teptajo osnovne človekove pravice proklamirane v deklaraciji. Na zemeljski obliki živi še sto in sto milijonov ljudi, tudi v državah, ki so članice Združenih narodov, ki nimajo zagotovljenih niti minimalnih človeških pravic, ki izvirajo iz deklaracije. Čeprav je deklaraciji sledila še vrsta konvencij, ki konkretno zavezujejo članice Združenih narodov, ostaja še vrsta vprašanj s področja človekovih pravic odprtih — nerešenih.

Letošnji svetovni dan človekovih pravic, gledan skozi splošno deklaracijo o človekovih pravicah, nas v mislih popelje na vse kontinente in v mnoge države ter področja, kjer so še vedno teptane osnovne človekove pravice. Vendar pa nas

10. december — svetovni dan človekovih pravic v luči koroškega vprašanja

današnji trenutek v tem pogledu z vso resnostjo znova sooči s stanjem v sosednjih državah, posebno v sosednji Avstriji, kjer vprašanje osnovnih človekovih pravic od oktobra dalje dobiva nove dimenzije. S tem ne trdim, da to vprašanje ni bilo vsa povojna leta prisotno, vendar pa v zadnjem času dobiva nove razsežnosti, ki segajo že na področja dobrih sosedskih odnosov in mednarodnega miru, ki sta dva od temeljnih načel in ciljev ustanovne listine Združenih narodov in splošne deklaracije o človekovih pravicah.

Dejstvo je, da je v že omenjenih dokumentih tudi podčrtana strpnost med narodi in sosedji pri reševanju posameznih vprašanj, vendar pa oktobrski izbruh na Koroškem ne dovoljuje več strpnosti, ker ni bil naperjen samo proti naši narodnostni skupnosti na Koroškem oziroma v Avstriji, temveč nosilci in vsebina izbruha s svojim nemškim šovinizmom in hujšakštvom presega ta okvir. Pri tem je prizadet naš narod kot celota pa tudi Jugoslavija, ne samo kot sopolisnica avstrijske državne pogodbe, temveč tudi kot najvztrajnejša borka za mir v svetu, za dobre sosedske odnose, za osnovne človekove pravice. Ne smemo si več zapirati oči, da je do oktobrškega izbruha prišlo samo zaradi dvojezičnih krajevnih napisov. Gre za izbruh šovinizma in sovraštva, groženj in hujškanja tistih velikonoških duhov, ki v svojem ravnanju nosijo v sebi čisto konkretno politične ideje. Ideje, ki jih še nismo pozabili, saj nas nanje opozarja še bližnja preteklost o velikonoški nacionalnosti. Ob tem se z zaskrbljenostjo sprašujemo: kaj misli avstrijska vlada in napredne sile v Avstriji o uresničevanju človekovih pravic, še posebno določil konvencije, ki govori o prepovedi hujšakške propagande? Kako si sploh razlagajo temeljna določila ustanovne listine Združenih narodov in splošne deklaracije o človekovih pravicah.

Ali ni popolnoma nerazumljivo, da je Avstrija znala zahtevati ureditev vprašanja svoje manjšine v Italiji in da je zahtevala razpravo v Združenih narodih, da bi vzbudila pozornost vsega sveta, nam pa, ko se postavimo v bran osnovnih pravic naše narodnostne skupnosti v njihovi državi očitajo vmešavanje v njihove notranje zadeve, vzbujanje nestrpnosti in podobno. Ali nismo bili dovolj strpni desetletje in več, vendar pa sedanjí trenutek ne dovoljuje več strpnosti za vsako ceno. Sovraštvo, ki dobi ob takem naravnem dogodku, kot so dvojezični napisi take oblike in razsežnosti še toliko bolj opravičuje tudi naš nastop pred Združenimi narodi. Kajti pri tem ne gre več samo za vprašanje uresničitve avstrijske državne pogodbe, temveč za resno ogrožanje miru in dobrih sosedskih odnosov.

Analiza dela delovnih skupin v novembru

(Nadalj. s 1. str.)

dalo, če bi bili za to odgovorni kateri drugi delavci, ki ne nosijo imena in nimajo statusa odgovornih delavcev. Iz te ugotovitve in prikazane stanja, bi lahko povzeli tudi drug odgovor: Kakšna je odgovornost pri odgovornih delavcih, kolikšen je red in odgovornost v delovni skupini.

Poglejmo kratko analizo ob kateri bi se moral zamisliti marsikdo v naši tovarni:

1. Devetmesečno poslovno poročilo — v razpravo ga je posredoval delavski svet Železarn — je obravnavalo 77 delovnih skupin ali 29 %. V vsej delovni enoti valjarn na Javorniku je obravnavala devetmesečno poročilo ena sama delovna skupina iz valjarne 2400, v vsej delovni enoti vzdrževanja šest delovnih skupin (pet iz VEN in ena iz RTA). V delovnih enotah energije in transporta pa nobena.

2. Osnutka pravilnikov o varovanju poslovne tajnosti in informiranju, je obravnavalo 80 delovnih skupin ali 31 %.

3. Predlog združitve zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov je obravnavalo 180 delovnih skupin ali 66 %.

4. Bolj bi bilo racionalno, da bi delovne skupine v takih primerih kot je bilo to v novembru, na enem sestanku obravnavale tri dokumente predložene v javno razpravo. Pa ni bilo tako. Le malo vodij delovnih skupin je obravnavalo vse tri dokumente hkrati in sicer samo 45 ali 47 % kar še bolj kaže na nered, neorganiziranost in ne na kraju na neodgovornost delavcev. Ta nered lahko najlepše predstavimo po obratih:

— na plavžu so tri skupine obravnavale vse tri dokumente, dve delovni skupini o pravilniku in referendumu, dve delovni skupini pa devetmesečno poročilo in referendum, osem delovnih skupin ni obravnavalo niti enega dokumenta;

— v martinarni vse tri dokumente ni obravnavalo niti ena skupina, ena delovna skupina je obravnavala devetmesečno poročilo in referendum, devet delovnih skupin samo referendum, štiri delovne skupine pa nič;

— v elektrojeklarni nobena skupina ni obravnavala vseh treh dokumentov, ena je govorila o devetmesečnem poročilu in referendumu, dve samo o devetmesečnem poročilu, dve pa nič;

— v livarni je samo ena skupina obravnavala pravilnike in referendum, ostale štiri skupine pa nič;

— Edino v šamotarni je vseh pet delovnih skupin obravnavalo vse tri dokumente;

— v valjarni Bela: bluming štekel: nobena od štirih skupin ni obravnavala nič, adjustaza bluming: ena delovna

skupina vse tri dokumente, tri delovne skupine pa devetmesečno poročilo in pravilnike, adjustaza štekel Bela: ena skupina vse tri, ena skupina devetmesečno poročilo in referendum, adjustaza štekel Javornik: dve delovni skupini vse tri dokumente, ena delovna skupina pa samo referendum in valjarna žice: tri delovne skupine so obravnavale devetmesečno poročilo in referendum, ena pa samo referendum, o vseh treh dokumentih pa ni govorila nobena skupina;

— na Javorniku I. je pet skupin obravnavalo vse tri dokumente, dve delovni skupini pa devetmesečno poročilo in referendum;

— v valjarni 2400 je ena sama delovna skupina obravnavala devetmesečno poročilo ostalih šest delovnih skupin pa nič, čeprav sta dve delovni skupini v tem času celo sklicale sestanke;

— v jeklovleku je ena delovna skupina obravnavala pravilnik in referendum, dve delovni skupini samo referendum, ostalih pet pa nič;

— v HVZ je vse tri dokumente obravnavalo kar 14 delovnih skupin, šest delovnih skupin devetmesečno poročilo in referendum, tri delovne skupine pravilnika in referendum, ena delovna skupina samo devetmesečno poročilo, ena sama referendum in le ena skupina nič;

— v žebliarni je ena skupina obravnavala devetmesečno poročilo in referendum, dve skupini samo referendum, ena pa nič;

— v elektroodnem obratu tri delovne skupine so govorile o vseh treh dokumentih, dve delovni skupini o devetmesečnem poročilu in pravilniku, dve pa nič. (V tem obratu so verjetno ti podatki netočni ker imajo sedem de-

lovni skupin, sestajajo pa se samo dve oziroma tri vedno v drugačnih kombinacijah);

— v strojnih delavnicah je osem delovnih skupin obravnavalo le referendum, pet delovnih skupin pa nič;

— v strojnem vzdrževanju šest delovnih skupin je govorilo o pravilniku in referendumu, 14 skupin le o referendumu, ena skupina le o pravilnikih, štiri delovne skupine pa nič;

— v VEN je pet delovnih skupin obravnavalo vse tri dokumente, dve skupini pravilnik in referendum, osem delovnih skupin le referendum, samo ena pa nič;

— v RTA ena skupina je obravnavala vse tri dokumente, ena pravilnik in referendum, tri le o referendumu, ena pa nič;

— v gradbenem vzdrževanju je vseh šest delovnih skupin obravnavalo le referendum;

— v strugarni valjev obe skupini le referendum;

— v ETE pet delovnih skupin je govorilo o pravilniku in referendumu, ena skupina le o referendumu, dve delovni skupini pa nič;

— v PIV energiji nobena od šestih skupin ničesar;

— na transportu štirinajst delovnih skupin le o referendumu in samo ena nič;

— delovna skupina RO vse tri dokumente, v OTK ena skupina vse tri dokumente, tri skupine pravilnik in referendum, ostalih šest delovnih skupin pa nič;

— v upravnih službah so tri delovne skupine obravnavale vse tri dokumente, tri delovne skupine pravilnik in referendum, šest delovnih skupin samo referendum, ena skupina le pravilnik, ena skupina le devetmesečno poročilo, devet skupin pa nič;

Francu Seljaku in Štefanu Ščerbiču spodbudni odškodnini

(Nadalj. s 1. str.)

od Jožeta Ulčarja, tehnologa jeklarne in Štefana Ščerbiča, ki izkazuje 1.422.720,00 din letnih prihrankov na šamotni opeki brez upoštevanja prihrankov in koristi MKM, kre. menčevi masi in delovnih, obzidalnih urah. Predlog je bil že obravnavan in pozitivno ocenjen na šesti redni seji komisije 14. julija letošnjega leta. Prihranki in koristi iz tega predloga presegajo pristojnosti komisije pri svetu DE, zato je bila izboljšava s priporočili in pozitivnimi ocenami predložena v dokončno oceno pristojnemu odboru pri DS Železarn. To izboljšavo je odbor obravnaval na zadnji seji, dne 7. novembra in jo odložil z zadolžitvijo odgovorne službe pri SEOP, da ponovno preveri avtorstvo in udeležbo avtorjev pri pred-

logu oziroma uvajanju te izboljšave v proizvodnjo.

Člani komisije so ugotovili, da je udeležba in upravičenost Ulčarja in Ščerbiča iz mnenj, ocen in priporočil predloženih šesti seji odbora: vodstva martinarne dipl. inž. Alojz Kačan, vodstva elektro jeklarne dipl. inž. Karel Ravnik, izvedenca dipl. inž. Boža Bartlja, šefa delovne enote talilnice dipl. inž. Stanka Čopa in knjigovodja talilnic Cirila Pračka ter referata za novatorstvo in racionalizacijo pri sektorju za ekonomiko in planiranje (Anton Strajnar) jasno vidna. Predmet je bil ponovno s priporočilom in z vsemi pozitivnimi ocenami predložen v dokončno oceno in spodbudno nagraditev prizadevnih in uspešnih avtorjev odboru za izume in racionalizacije pri DS Železarn.

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave v novembru 1972

Del. enota:	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	program izvršitev	%		program izvršitev	%		
Plavž:	12.400	12.297,8	99,2				
SM jeklarna	25.200	24.400,8	96,8				
El jeklarna	13.500	13.522,1	100,2				
Livarne	134	145,6	108,7	50	64,2	128,4	64,2
Šamotarna	1.320	1.333,6	101,-	280	314,9	112,5	314,9
TALILNICE:	52.554	51.699,9	98,4	330	379,1	114,9	379,1
Blum. štekel	40.800	39.454,8	96,7	5.960	6.096,5	102,3	6.472,4
Profilarna	1.000	1.091,8	109,2	990	1.089,8	110,1	755,9
Valj. žice	4.700	5.901,2	125,6	1.000	1.620,4	162,-	1.464,3
Lahke proge	2.700	3.077,5	114,-	200	337,4	168,7	340,7
VALJARNE BELA:	49.200	49.525,3	100,7	8.150	9.144,1	112,3	9.033,3
Valjarna 2400	8.320	7.590,9	91,2	8.245	7.523,2	91,2	7.334,7
Jeklovlek	1.510	1.774,1	117,5	1.510	1.774,1	117,5	1.737,1
VALJ. JAVORNIK:	9.830	9.365,-	95,3	9.755	9.297,3	95,3	9.071,8
Žičarna	5.100	4.878,-	95,6	3.300	3.187,8	96,6	3.192,7
Hladna valjar.	2.400	2.423,7	101,-	2.350	2.367,6	100,7	2.344,5
Žebližarna	895	961,5	107,4	885	943,1	106,6	924,9
Elektrode	1.200	1.222,1	101,8	1.190	1.219,9	102,5	1.204,6
Prašek	70	40,4	57,7	70	40,3	57,6	65,8
PREDEL. OBRATI:	9.665	9.525,7	98,6	7.795	7.758,7	99,5	7.732,5
SKUPAJ:	121.249	120.115,9	99,1	26.030	26.579,2	102,1	26.216,7
Tuja — IT	750			750			5,4
predelava — HOP		234,9			234,9		234,9
ZELEZARNA:	121.999	120.350,8	98,6	26.780	26.814,1	100,1	26.457,-

Planirane proizvodnje za dom je 115 ton, izvršene pa 116,3 tone.

Rezultati meseca novembra so tako v skupni kot tudi v blagovni proizvodnji najslabši v letošnjem letu.

Eden od glavnih vzrokov za tako slab rezultat je nepredviden remont ogrevne peči v valjarni žice, zaradi katerega smo v tem obratu izgubili najmanj 300 ton proizvodnje.

ANALIZA DELA PO OBRATIH: TALILNICE:

Razen martinarne so vsi obrati delali dobro. Glavna vzroka, da martinarna ni izpolnila programa sta dnevno obratovanje s tremi pečmi in šestdnevno obratovanje s pečo 01.

VALJARNE BELA:

Gledano kot celota so valjarne Bela izpolnile program s 100,7%. Malenkostno je zaostal bluming — štekel predvsem zaradi pomanjkanja valjev in zaradi valjanja kvalitete NIOVAL 47, katere je bilo treba okrog 70% zakladati mrzle v globinske peči.

Pohvaliti je treba sodelavce profilnih valjarn, ki so z redno dobavo vložka tako po količini kot tudi po kvaliteti omogočili jeklovleku rekordno proizvodnjo.

VALJARNE JAVORNIK:

Omeniti je rekordno proizvodnjo 1.744 ton v jeklovleku

za kar gre sodelavcem v jeklovleku vse priznanje.

Za programom je zaostala valjarna debele pločevine in to predvsem zaradi izdelave naročila v kvaliteti NIOVAL 47, ki je zahtevnejše in delno zaradi pomanjkanja naročil v debelinah nad 20 mm.

PREDELOVALNI OBRATI:

Razen žičarne so vsi delali dobro. Zaostanek za programom v žičarni gre predvsem na račun neustreznega asortimenta valjarne žice kot poslednica remonta v valjarni žice.

sk-

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

DEŽURNA SLUŽBA	telefon	
	v pisarni	doma
Sobota, 9. decembra		
Anton Komljanec, profilarna	626	871
Nedelja, 10. decembra		
inž. Avgust Karba, direktor proizvodnje	270	693
Ponedeljek, 11. decembra		
inž. Dušan Sikošek, energetski obrati	300	81-130
Torek, 12. decembra		
inž. Emil Ažman, TSN	809	81-716
Sreda, 13. decembra		
Edvard Čenček, TSV	548	727
Četrtek, 14. decembra		
inž. Martin Šketa, TPD	240	81-238
Petek, 15. decembra		
Zvonimir Labura, žebližarna	- 738	749

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

PERSONALNE VESTI

V tem mesecu je bilo sprejetih 46 delavcev, 42 delavcev pa je prenehalo delati v ZJ.

Starostno so bili upokojeni: Milan BLAŽEVIČ, 1926, martinarna — 19 let v ZJ, Anton HABIJAN, 1917, valjarna Bela, 25 let v ZJ, Alojz LINDIČ, 1916, lahka proga, 26 let v ZJ, Alojz MANDELJČ, 1917, gradbeno vzdrževanje — 27 let v ZJ, Anton SVETLIN, 1915, FRS, 41 let in pol v ZJ, Feliks STEFANČIČ, 1912, strojno vzdrževanje — 32 let in pol v ZJ.

Invalidsko upokojeni: Marija PRETNAR, 1923, elektrodni oddelk — 25 let in pol v ZJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj.

Umrli: Andrej PETRAŠ, 1932, gradbeno vzdrževanje — 12 let v ZJ.

Svojcem naše iskreno sožalje.

Izključeni so bili: Azim Alič, rojen 1925 — plavž, Mirsad Alukič, 1954 — martinarna, Milivoj Bojović, 1947 — elektro jeklarna, Mirsad Culah, 1954 — elektrodni oddelk, Miro Hribar, 1943 — strojne delavnice, Boro Kerezović, 1951 — martinarna, Vlado Keršajn, 1933 — hladna valjarna, Fadil Konč, 1952 — hladna valjarna, Trajčo Laskov, 1950 — plavž, Baftijar Miftari, 1950 — valjarna Bela, Nedret Mujagič, 1954 — valjarna 2400, Pavel Poljanc, 1948 — martinarna, Vlado Ponjavič, 1955 — lahka proga, Jože Preželj, 1948 — martinarna, Sejad Raković, 1950 — valjarna Bela, Ibrahim Saljevič, 1955 — lahka proga, Jožica Soklič, 1934 — valjarna Bela, Milivoj Stanič, 1951 — plavž, Lazo Stojilovski, 1950 — žebližarna, Davčo Zlatkov, 1949 — žičarna.

Diplomirali so: Na višji komercialni šoli v Mariboru je diplomiral Milan DORNIK iz prodajnega oddelka. K diplomu mu iskreno čestitamo ter na delovnem mestu želimo veliko uspehov.

RAZPORED CEPLJENJA PROTI GRIPI V ZELEZARNI JESENICE V DNEH 18., 19. in 20. 12. 1972

Datum: V času		Mesto cepljenja — reš. postaja:	
18. 12.	7.—12. ure	glavni vratar Jes.	I.
	13.—16. ure	predel. obrati	IV.
	16.—19. ure	valj. Bela	V.
	20.—23. ure	stare valj.	II.
19. 12.	3.—6. ure	gl. vratar Jes.	I.
	7.—10. ure	stare valj.	II.
	12.—14. ure	valj. Bela	V.
	13.—18. ure	gl. vratar Jes.	I.
	22.—1. ure	pred. obrati	IV.
20. 12.	4.—6. ure	valj. Bela	V.
	6.—12. ure	gl. vratar Jes.	I.

(za zamudnike, GPŽ in MIŠ)

Vsi ostali zamudniki naj pridejo na cepljenje v ordinacijo OA ZJ; dne 22. 12. dopoldne od 7.—12. ure in popoldne od 14.—18. ure.

Podrobni razpored cepljenja za posamezne obrate, bomo objavili v posebni okrožnici.

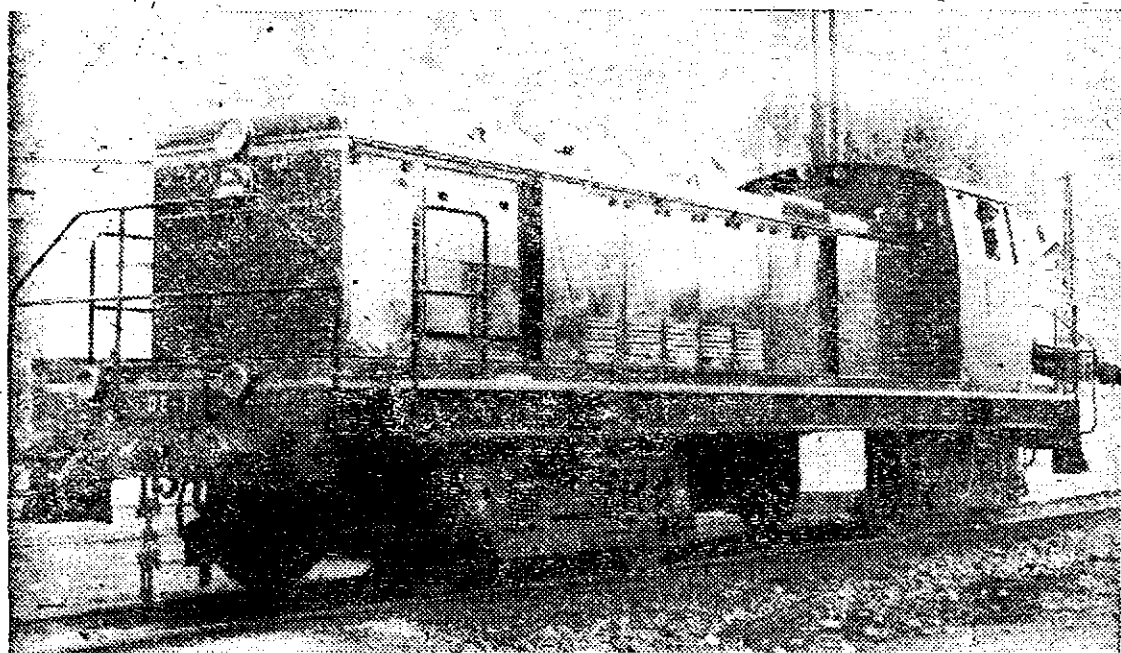
OBVESTILO

DIT Jesenice organizira v sredo, 13. decembra, ob 18. uri v spodnjih prostorih Kazine aktualno predavanje

PLANIRANJE V PODJETJU

Predava in razgovor vodi mag. dipl. oec. Rudi Rozman. Vabimo vse člane društva DIT in ostale, ki se ukvarjajo z gospodarstvom v občini.

Odbor DIT

Železarna je kupila novo lokomotivo, predvsem za prevoz jekla iz jeklarn v valjarne na Belo. Lokomotiva je po izvedbi težka premikalka, po konstrukciji pa diesel — električna, jakosti 825 KM. To je lokomotiva, moderna, ki jo po licenci francoske firme Brissonneau-Lotz iz Mulhouse izdeluje tovarna Djuro Djaković v Slavonskem Brodu. Na jugoslovanskih železnicah obratuje nad sto lokomotiv te vrste. Po železniški nomenklaturi je to serija 642, v železarni pa nosi oznako DE-I

Naloge ZMS ob pismu in program do aprila

ORGANIZOVANIE ZM V ŽELEZARNI JESENICE

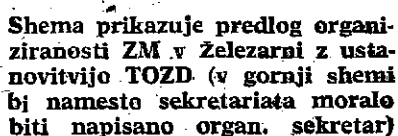
Glede na to, da smo morali rubriko zaključiti pred iztekom konference, vas bomo danes seznanili z nekaterimi tehničnimi podatki, o sami konferenci in o sklepih pa bomo pisali v naslednjih številkah.

Kot goste konference so povabili 90 predstavnikov (po 10 iz vsake republike, pokrajine in organizacije ZK in JLA), okrog 50 predstavnikov državnih organov in forumov družbenopolitičnih organizacij v federaciji in okoli 14 predstavnikov družbenih, športnih in tehniških organizacij v katerih je vključena mladina. Na konferenci pa je sodelovalo tudi 20 članov komisije predsedstva ZKJ za pripravo seje tretje konference.

Prejšnji teden je TK ZMS skupaj z organizacijo Zveze komunistov sklicalo prvič aktiv mladih komunistov, ki so zaposleni v Železarni. Namen posveta je bil, da se opredeli vloga mladega komunista v naši železarni in obravnava problema in naloge, ki v današnjem času čakajo ZK. Po uvodnih besedah predsednika TK ZMS Ljuba Jasniča, je navzočim spregovoril sekretar TK ZKS Ludvik Kejžar. V svoji razpravi je opozoril predvsem na vlogo ZK kot avantgarde delavskega razreda in na razumevanje neodvisnosti ter demokratskega centralizma. Dejal je, da ni težnja ZK po oblasti ampak po tem, da naj bi vsak član ZK pomenil avantgardno silo in postal najbolj realen pri ocenjevanju svojega lastnega okolja. Omenil je tudi neodgovorno ponašanje nekaterih komunistov ter omenil naše naloge v zvezi s pismom tov. Tita in izvršnega biroja ZKJ. V zaključkih je poudaril naloge članov ZK pri uveljavljanju ustavnih dopolnil in organiziranja v TOZD.

Uspela proslava ob dnevu republike

Vsekakor je treba zamisel mladih iz samskega doma Plavž pozdraviti in TK ZMS zasluži vse priznanje, da jim je znala prisluhniti in pomagati do uspele proslave. Včasih je resnično treba le malo posluha, da ugotiš mnogim, ki bi hoteli in so željni svoje govorice, glasbe in jezika. Da ugotiš ljudem, ki z nami živijo in delajo v Železarni, ljudem, ki so jim Jesenice postale drugi dom. Morda se bo kdò ob tem zamislil in spoznal zamujeno, vojne med mladimi in željo po nastopanju in pripravi podobnih prireditev je še veliko.

V uvodu je predsednik RK ZMS, živko Pregl poudaril, da mora sleherna naša dejavnost, sleherni naš program stoneti na programskih načelih ZKJ in realizaciji pisma.

Pri tem je posebej bistveno, da v Zvezi mladine ustvarimo pogoje za tovariško in odkrito, ustvarjalno kritiko, ki naj pomaga k še boljšemu delovanju mladih, saj je bil v zadnjem letu po vsej Sloveniji, posebej v občinskih organizacijah, dosežen napredek. Poudaril je, da takšna kritika ne sme onemogočiti posameznikov, ki so sicer v ZMS in drugod aktivni in ustvarjalni, temveč jim mora le pomagati pri delu.

Družbeni problemi, ki jih posebej občuti mlada generacija, ne smejo mimo delovanja ZMS, ob tem pa se morajo mladi vključevati v vse sredine dogovarjanja in delovanja. Bistvene faze delovanja ZMS pa naj bodo še vedno program političnega delovanja, program idejnega in socialističnega usposabljanja ter organiziranost, ki naj omogoči večjo odgovornost za sprejete dogovore na vseh ravneh.

O nalogah ZMS ob pismu smo v tej rubriki že poročali, vseeno se spomnimo bistvenih nalog: boj za samoupravljanje in odločilno vlogo delavcev, odpravljanje nepravilnih socialnih razlik, uresničevanje dokumentov na področju socialistično angažiranega procesa vzgoje in izobraževanja, dogovor o kadrovski politiki, ki je bistvena za razvoj samoupravljanja ter organiziranost ZMS.

V rubriki smo prav tako že pisali o oceni in programu dela do aprila, dokumenta je 6. seja RK ZMS sprejela.

Člani konference so sprejeli tudi izjavo-proti vojni v Vietnamu in dali v javno razpravo predlog organiziranosti do 9. kongresa in sprejeli načrt priprav na 9. kongres ZMS in ZMJ, ki bosta oktobra in novembra 1973.

Skupaj z učenci oddelka na Hrušici, obiskuje osn. šolo P. Voranc letno 774 učencev, matično šolo pa 753 učencev. Od drugega do osmega razreda je bilo brez negativnih ocen 500 učencev, to je 76,2 %. Med nižjimi razredi so bili najboljši drugi razredi. Dosegli so 93,3 % uspeh. Med višjimi pa so bili najboljši šesti razredi, ki so dosegli 69,9 % uspeh, najboljši razred pa je bil 5. b z 78,4 % uspehom. Slab uspeh imajo letos osmi razredi, saj je bilo pozitivne ocenjenih le 51,8 %.

V primerjavi z lanskim letom je učni uspeh na šoli enak, vendar na višji stopnji, za 1,1 % boljši od lani.

Simona Zupan

Samoupravni organi v preteklem tednu

11. seja odbora za osnovna sredstva

Na 11. seji odbora za osnovna sredstva, ki jo je predsednik odbora dipl. inž. Jaka Soklič sklical v petek, 1. decembra 1972, so poleg poročila o stanju investicij v 10 mesecih letošnjega leta in o stanju predvidene gradnje hladne valjarne obravnavali in odobrili tele projekte:

Rekonstrukcijo žerjava 12,5 ton v jeklovleku, nabavo posnemalne naprave za profilarno, nabavo vrtnega stroja namiznega za transport, nabavo kamiona TAM 2000 K, vlačilca FAP 15 BT in osebne avtomobila mercedes 230, nabavo 6 kaloriferjev za ogrevanje bivše hale bele pločevine, nabavo dveh teleprinterjev, nakup strojev za potrebe strojnega vzdrževanja, nabavo koničarskega stroja za jeklovlek, nabavo pneumatskega dvigala za jeklovlek in nabavo hidravličnega dviznega odra ADB 13 za potrebe vzdrževanja. Nadalje so odobrili popravilo podestov v jeklovleku, napejlavo in popravilo butanovoda od uparjevalca v bivši valjarni 1300 do strugarne valjev, popravilo in ureditev higienskih prostorov v obratu VEN, dokončno ureditev naprav za proizvodnjo oblikovalnih kolotih, ureditev centralne kurjave v stavbi uprave, ureditev ceste v HVŽ in

aglomeraciji, popravilo plinovoda za livarno, postavitev svetlobnega stebra v skladišču HVŽ, odobrili so povečanje sredstev za ureditev zračne pošte in pooblastili tehničnega direktorja, da lahko odobri nabavo kaloriferjev za posamezne obrate s tem, da na naslednji seji poroča o odobritvi. Odobrili so

tudi rekonstrukcijo martinarske peči 06 in rekonstrukcijo Kustodis ogrevne peči v valjarni žice na Beli. Strinjali so se s spremembo specifikacije opreme skladišča v električnem obratu, zaradi česa se zmanjšajo že odobrena sredstva in odobrili avans za hladno valjarno zlasti za pripravo načrtov in ostalih pripravljalnih del.

V nadaljevanju seje so skladno s sklepom delavskega sveta Železarne potrdili povečanje amortizacijskih stopenj za posamezne skupine osnovnih sredstev.

19. seja odbora za splošne zadeve

Predsednik odbora za splošne zadeve Zdravko Črv je sklical 19. sejo odbora v sredo, 22. novembra 1972, in za razpravo predlagal običajni dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v inozemstvo in reševanje tekočih zadev ter prošnji.

Poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje so vzeli na znanje brez pripomb, saj so bili vsi sklepi izvršeni.

Vsa predlagana službena potovanja v zamejstvo, bilo jih je šest, so odobrili, ker so bila utemeljena in za tovarno nujno potrebna. Tokrat je bilo med predlaganimi po-

tovanji največ za izpopolnjevanje v okviru rednih tehničnih menjav v ČSSR, nekaj ostalih potovanj pa je imelo komercialni značaj.

Med tekočimi zadevami so vzeli na znanje navodilo za arhiviranje in hranjenje dokumentacije v Železarni in sklenili, da se popravijo na-

vodila za izvajanje uslug oziroma, da se prilagodijo razpravi na zadnji seji delavskega sveta Železarne. V ta namen so naročili sekretarju, da skupaj s predsednikom odbora, vodjem tehničnih služb vzdrževanja in sekretarjem samoupravljanja pregledajo obstoječe navodilo, ga ustrezno popravijo ali dopolnijo ter uskladijo z diskusijo oziroma stališči delavskega sveta Železarne in ga na naslednji seji odbora predložijo v potrditev.

lahko vplivale na izvajanje. Sprejeli so tudi informacijo direktorja za proizvodnjo o delu Vatrostalne v zadnjem času in ugotovili določen napredek, saj so se zadnji remont na martinarskih pečeh uspešno končali v rokih.

Operativni program za december 1972 so potrdili takšnega kot je bil predložen, ker so vsa odstopanja v posameznih obratih za več kot 3% bila utemeljena. Odprto je ostalo samo vprašanje operativnega programa za štetel valjarno in valjarno 2400 zaradi pomanjkanja naročil. Končni program za ta dva obrata bodo določili na naslednji seji na podlagi vsestransko utemeljenega predloga.

Proizvodnja v II. dekadi novembra je v glavnem potekala v redu, razen v valjarni 2400 zaradi pomanjkanja naročil in v profilarni zaradi nezadostne količine razrezanih trakov. Predvideli so, da bo do konca meseca odpravljen 26.000 ton in nekaj več izdelkov z visoko realizacijo okrog 110 milijonov dinarjev.

Sestanki delovnih skupin

3.11. STROJNO VZDRŽEVANJE — CERKOVNIK — SV — HVŽ. Vodja delovne skupine je kritično ocenil nekatere posameznike, ker ne opravljajo vestno odrejenih nalog. Zato je treba dela ponoviti, več je popravil in tudi zastojev. Zaradi tega nastajajo težave v vrstnem redu popravil in remontov. Med drugim je bilo rečeno, da slab zgled glede prihajanja na delo dajejo tudi drugi delavci Železarne. Vprašanje discipline bo treba reševati v vsej Železarni in naj bodo za vse člane kolektiva enaka merila. Analizirali so tri poškodbe in vzroke. Poškodbe bo treba po možnosti zmanjšati na minimum ali odpraviti. Vprašujejo zakaj so nekatera prehodna vrata za peče v hladni valjarni in žičarni stalno neprehodna. Tudi z razsvetljavo v delavnici niso zadovoljni.

3.11. UPRAVNE SLUŽBE — INŽ. ŠKETA — TPD. Sestanek delovne skupine so sklicali zaradi obravnave ocenjevanja delovnih mest: pomožni referent — administrator in statistik. Obravnavali so zavrnjeno vlogo vodstva TPD, za povečanje kategorizacije pomočnikom referentom, ki so jo posredovali komisiji za kategorizacijo 2. avgusta 1972. Delovni skupini ni razumljivo kako mora komisija enačiti delovna mesta pomočnika referenta TPD, ki je direktno vezano na proizvodnjo s pomočnikom v administraciji. Delovna skupina je naročila vodstvu TPD, da zahteva od ustrezne službe ponovno ocenitev navedenih delovnih mest in meni, da sta tudi delovni mesti statistik in administrator prenizko ocenjeni. Predlagajo povečanje grupe za pomočnika v šesto, za administratorja tudi v šesto in statističarja v sedmo skupino.

3.11. TKR POGACNIK — KEMIČNI ODDELEK OTK. Navzoči so bili seznanjeni s kriteriji ocenjevanja delovne uspešnosti. Bistvenih pripomb niso imeli, medtem ko nekateri trdijo, da na istih delovnih mestih ne bi smelo biti razlik v grupi osebnih ocen. Menijo, da ocena ena ni stimulacij-

ski dodatek če ni nobenega osebnega dohodka. V novembru bo treba kontrolirati tudi Nioval šarže na C po valjanju bram v slabe v valjarni Bela. Pripravljalcem vzorcev SM in elektro saržev je bilo pojasnjeno, da bo remont Uovala kmalu zaključen, da pa bo potrebno še nekaj časa za normalno obratovanje. Za to bo treba delati do nadaljnjega po starem načinu. Jemalcem vzorcev v Hrenovici so povedali, da bomo dobivali iz Ljubije prano kosovno in prano aglo rudo, ki jo bo treba dobro zasledovati. Za prevoz vzorcev naj bi nabavili ustrezno vozilo.

8.11. ELEKTRO JEKLARNA — SOVIČ — PRAVA DELA. Obratovodja je poročal o devetmesečnem poslovanju obrata in Železarne. V oktobru je bil plan dosežen ker so imeli ustrezne pogoje. Za leto 1973 predlagajo znižanje plana na 170 tisoč ton. Predlog splošne varnostne službe ni bil sprejet. Predlagajo nekaj manjših popravil na 7 t žerjavu in zamenjavo pogonskega kolesa na 7 t žerjavu pod Savjo. Nekaj pripomb so imeli tudi zaradi higienskih razmer v obratu.

8.11. ELEKTRO JEKLARNA — PETAC. Podrobneje so bili seznanjeni s poslovanjem v prvih devetih mesecih. Glavni vzrok za to da plan ni bil dosežen je treba iskati v redukciji električnega toka v januarju in februarju. Okvara je bila v kisikarni in pretežno število elektro in mehanskih zastojev. Predlagajo znižanje plana za leto 1973 s pripombo, da bi bilo realno če bi plan predvideval 170 tisoč ton proizvodnje. Za tak predlog so navedli tudi več drugih vzrokov in menijo, da tudi v prihodnjem letu ni izgledov za modernizacijo obrata. Obširneje so govorili o poročilu varnostne službe, ob koncu sestanka pa so se strinjali s predlogom referenduma zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov.

8.11. ELEKTRO JEKLARNA — PANIČ. Govorili so o poslovanju v prvih devetih mesecih ter o planu za leto 1973. Plan v oktobru je bil izpolnjen.

43. seja odbora za plan in finance

V ponedeljek, 27. novembra 1972, je bila že 43. seja odbora za plan in finance, na kateri je predsednik odbora dipl. inž. Janez Komel predlagal za obravnavo pregled sklepov prejšnje seje odbora, potrditev operativnega programa in pregled doseženih uspehov v II. dekadi novembra.

Ko so pregledali sklepe prejšnje seje odbora so reševali tudi vlogo žičarne, ki so jo na prejšnji seji odložili, da bi se jim zaradi objektivnih težav popravil operativni program za november. Vlogo žičarne so zavrili in sklenili, da takšnih vlog tudi v bodoče ne bodo upoštevali in od operativnih programov ne bodo odstopali. Naročili so, da je zato treba predlagati čimbolj realne operativne programe in že pri programiranju upoštevati vse možnosti, ki bi

ob normalnih pogojih, ki so potrebni za obratovanje. Niso se strinjali s predlogom za ukinitve vhoda ali izhoda na signalnem bloku, ker vlaki prepozno prihajajo. Govorili so tudi o higienskih prostorih ter o razsvetljavi, v garderobi.

8.11. VALJARNA BELA — DREMELJ — SVE-TINA — ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK. Kolektiv je bil seznanjen z izpolnjevanjem planskih nalog, ki so jih tudi presegli. K osnutku pravilnika o varovanju poslovne tajnosti in o informiranju niso imeli pripomb. V nadaljevanju sestanka so bili seznanjeni z povečanjem reklamacij in bo zato treba poostriži samo delo pri končnih izdelkih. Za prebiralke je treba oskrbeti mikrometre. Omenjeno je bilo izpolnjevanje plana s kampanjskim delom, obenem pa predlagano da bi tudi v lužilnici oblikovali drugo izmeno in tako rešili vprašanje normalnega dela, da ne bi ustavljali pocinkovalnice za usluge pocinkanja. Sprejet je bil ustrezen sklep glede premije na okujino — škajo, nato pa je sledila informacija glede popravka grup za ravnalne stroje. Delavce je zanimalo, kako je s prestavitvijo Demag ravnalnega stroja. Ob koncu sestanka so predlagali naj bi do zime uredili ogrevanje hale s kaloriferji. Kolektiv je bil seznanjen z informacijo o obnem zboru sindikalnega odbora ter z vsebino pisma predsednika Tita in izvršnega biroja ZK. Razpravljali so še o predlogu varnostne službe za izdajo novih izkaznic, ki bi jih ločili po barvah obratov in ga zavrili ter se o nekaterih tekočih zadevah.

9.11. JAVORNIK I. — BENEDIČIČ — ADJ — UDIR — ČISTILNICA. K informaciji obratovodstva so imeli pripombo, da plan lahko dosegajo ob združevanju vseh sil in ob enotni akciji in da imajo ustrezen vložek. Tov. Ljuta je obrazložil poročilo o devetmesečnem poslovanju, v razpravi pa so opozorili, da je kljub dobremu delu še vedno precej slabosti. Zamenjave so prepogoste, preveč je tudi slabo izvaljanega materiala, občutno primanjkuje ljudi. Še vedno je precej neupravičenih izostankov, ki jim botruje vinjenost. Cimprije je treba urediti vprašanje plošče in škarij na srednji progi in dopolniti normativ. Strinjali so se s predlogom ravnalcev na Danieli stroju, da naj bi za-

(Nadalj na 6. str.)

Sestanki delovnih skupin

(Nadaljevanje s 5. strani)

radi preobremenjenosti in boljšega izkoriščanja stroja popravili normativ na dva moža. Tov. Markelj jih je še seznanil s predlogom združitve zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Predlog podpirajo s pripombo, da ne bi spreminjali zneskov osebne participacije za zdravila in preglede, ki so že sedaj previsoki.

9. 11. HVZ — ORESKI — PATENTIRNICA. K poročilu za september in oktober ni bilo bistvenih pripomb. Plan za november bo težje dosegljiv zaradi remonta valjarne žice. Seznanjeni so bili s poročilom o devetmesečnem poslovanju Železarn in še posebej za HVZ. K osnutku pravilnikov o varovanju poslovne tajnosti ter informiranju v ZPSZ niso imeli pripomb ali dopolnil. Razpravljali so še o gradivu, objavljenem v Železarni o združevanju zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Nujno je, da se izvede referendum, ki bo za kmečko prebivalstvo velikega pomena.

9. 11. JAVORNIK I — BRIŠAR — TEHTNICA. Prebrali so informacijo obratovodstva in se seznanili s poročilom o devetmesečnem poslovanju Železarn ter obrata Javornik I. Tov. Ljuta je pohvalil kolektiv. Doseženi so bili rekordni uspehi v proizvodnji kljub zastarelim napravam. Obratovodstvo in delavci težko pričakujejo rekonstrukcijo proge, da bo delo manj naporno in zdravju škodljivo. Omenjali so delovno disciplino s poudarkom na zapuščanje delovnih mest.

9. 11. JAVORNIK I — MARKELJ — LAHKA PROGA. K informaciji obratovodstva in planu v novembru niso imeli pripomb. Posredovano je bilo poročilo o devetmesečnem poslovanju Železarn, ki ga je obrazložil tov. Ljuta. Potrebna je večja pazljivost pri valjanju ter zakladanju vložka. Precej pripomb je bilo zaradi pomanjkanja delavcev. Stroji so zastareli in v kolikor bodo še obratovali bo treba lahke proge mehanizirati. Delovni skupini je bil obrazložen pomen referenduma o združevanju zdravstvenega varstva delavcev in kmetov. Imeli so pripombe, da naj zdravstvene organizacije realno koristijo svoje sklade, ker so njihove usluge drage in osebni dohodki visoki. K pravilniku o varovanju poslovne tajnosti ni bilo pripomb.

9. 11. ZEBLJARNA — MIKULA — ZAVIJALNICA. Tov. Mikula je prisotne seznanil s pomenom referenduma zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Menili so, da je združitev nujna in da smo že v zamudi. K poročilu o devetmesečnem poslovanju niso imeli pripomb. Med obratnimi problemi so omenjali predlog voznikov viličarjev, da naj se jih upošteva ob reševanju grupacije v HVZ. Nabaviti bo treba kompresor za polnjenje zračnic. Nabavili naj bi tudi dva nova viličarja in popravili tla v skladišču. Nujno je treba urediti razsvetljavo na nakladalni rampi. Usposobiti je treba okovalni stroj za okovanje kartonov. Predlagajo nabavo novega stroja, ker v nasprotnem primeru ne bi mogli izpolniti planiranih obveznosti.

9. 11. ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA — SIRC. Obširno so bili seznanjeni s pomenom in izvedbo referenduma za združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Sledila je še informacija, da bo občni zbor sindikalnega odbora elektro energije 18. novembra.

9. 11. TKR GRADISNIK — KONTROLA KVALITETE. Seznanjeni so bili z gibanjem stroškov oddelka kontrole kvalitete. Rečeno je bilo, da so nekatere pozicije stroškov presčete in bo treba sredstva bolj racionalno koristiti. Delovna skupina je bila informirana še o referendumu za združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. K osnutku pravilnikov niso imeli pripomb. Delovna skupina je bila seznanjena z rezultati devet mesečnega poslovanja. Pripominjajo, da je premik v kvalitetnejšo proizvodnjo nezadosten in je zato tudi manjši ostanek dohodka. Opažajo padec pri izpolnitvi posameznih obratov in je zato potrebna večja angažiranost in bolj kakovostno delo zaposlenih.

9. 11. VALJARNA BELA — SOKLIČ — NOČ — PROFILARNA. Z doseženimi rezultati v zadnjem času niso zadovoljni. Vzroke je treba iskati v neustreznem vložku, ki ga dobivajo iz valjarne Bela. Sicer je res, da Bronksove škarje še ne morejo pripraviti ustreznega vložka, zato bo treba tudi

z manj ustreznim vložkom napraviti čim več, da se ne bi odrekli kupcem, ki že najmanjša kakovostna ali dimenzijska odstopanja reklamirajo. Zahtevajo poostrevo kontrole valjanja in rezanja v valjarni Bela, ker s takšnim delom ne morejo dosegati pozitivnih rezultatov.

Obratovodja je posredoval poročilo o devetmesečnem poslovanju in navedel vzroke, zaradi katerih plan ni bil izpolnjen. Razprava je bila zelo obširna, tudi ko so govorili o planu za leto 1973. Svitki naj ne bodo na nekaterih delih mastni in tudi ne sablajsti ter valoviti kot sedaj. Oskrbeti je treba merilna čistila, na stroju za varjenje pa je treba montirati interno luč in vodila za uravnavanje traku. Tudi na ostalih obratovalnih linijah je treba rešiti nekaj podobnih problemov. Zahtevali so prahotesne obleke.

10. 11. PLAVZ — GOLBA — AGLOMERACIJA. K poročilu o devetmesečnem poslovanju Železarn ni bilo posebnih pripomb. Največji poudarek je bil, da Železarna do konca leta uredi vse potrebno glede deblokade žiro računa. Delovna skupina je pozitivno ocenila združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Že večkrat je bilo postavljeno vprašanje glede prezračevanja in tople vode v garderobah, ki je večkrat ni. Klimatska naprava tudi ne deluje ko bi morala in je zato veliko prahu v omaricah. Pripombe so imeli k vzdrževanju strojnih naprav.

10. 11. SAMOTARNA — PFAJFAR — STROJNO IN ROČNO OBLIKOVANJE. Šef talilnic je posredoval devetmesečno poročilo Železarn. V oktobru je bil plan dosežen s 105,63 %. V novembru bo plan dosegljiv, če ne bo zastojev na stiskalnicah, še posebej na Pauker stiskalnici. Ob koncu sestanka so razpravljali še o osnutku pravilnika o varovanju poslovne tajnosti in ga brez pripomb vzeli na znanje. Prav tako so vzeli na znanje predlog za združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Nekaj pripomb je bilo zaradi zaščitnih sredstev, ki jih morajo uporabljati na delovnih mestih.

10. 11. SAMOTARNA — KRMELJ — MLINI. Nujno je treba urediti vzdrževanje strojev in zgraditi skladišče za surovine. Z novimi delavci niso najbolj zadovoljni. Poostriti bo treba delovno in tehnološko disciplino ter redno kontrolirati stroške proizvodnje ter jih obravnavati na sestankih. V oktobru bi lahko imeli še boljšo proizvodnjo, če na strojih ne bi bilo zastojev (Pauker stiskalnica). Nujno je treba nabaviti nove vozičke — kiperje in urediti tla za prevoze v mlinskih. Plan v novembru bodo izpolnili, če ne bo večjih zastojev na strojih. Strinjali so se s predlagano združitvijo zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov, seveda, če to ne bo vplivalo na povečanje dajatev. K osnutku pravilnika o varovanju poslovne tajnosti ni bilo pripomb.

10. 11. STROJNO VZDRŽEVANJE DOBNIK — MONTAŽA. Razpravljali so o remontu električne peči Lectromelt. Sledila je informacija za združitev skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov, govorili so tudi o varnosti pri delu ter o uporabi zaščitnih sredstev, to je čelad, rokavic, čevljev itd.

10. 11. SAMOTARNA — PODLESNIK — MLINI. Seznanjeni so bili s poročilom o devetmesečnem poslovanju Železarn in s planom za november, ki bo ob ugodnih vremenskih razmerah tudi dosežen. Potrebna bodo tudi naročila za maso in dovolj delavcev, tako da bodo stroji normalno obratovali. Strinjali so se s predlagano združitvijo zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Vprašujejo zakaj viličar ni popravljen. Razpravljali so tudi o delovni disciplini.

10. 11. ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA — KOKALJ. Glede referenduma za združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov niso imeli pripomb. Obširneje so govorili o malicah. Ob koncu sestanka pa so bili informirani o izvedbi občnega zbora sindikalnega odbora.

10. 11. ELEKTRODNI OBRAT — LIPOVSEK — OPLAŠČEVALNICA MAČEK — REZALNICA MLINI. Mesečni plan je bil presežen za 2,6 odstotka. Obratovodja je posredoval poročilo o devetmesečnem poslovanju in poudaril nekatere kritične točke za večjo storilnost in likvidnost Železarn kot

delovne enote. Posredovana je bila še informacija o osnutku dveh pravilnikov. Poseben problem predstavlja predčasno zapuščanje delovnih mest in obrata. Prizadetim bodo odtegnili delovno uro oziroma jih najstrožje kaznovali. Na linijah je treba podaljšati obratovanje kar še posebno velja za mlin in zavijalke. Problemi nastajajo tudi zaradi pomanjkanja rezervnih delov iz uvoza in tistih, ki so doma izvedeni, precej pritožb je bilo zaradi neustrezne kakovosti žice, ki jo dobivajo iz HVZ.

10. 11. STROJNO VZDRŽEVANJE — LAPAJNE — BERNIK — STROJNO VZDRŽEVANJE JAVORNIK. K osnutku pravilnika o poslovni tajnosti niso imeli pripomb. Glede združevanja zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov je bilo postavljeno vprašanje iz katerih virov bomo krili razliko za kmečko zavarovanje. To ne bi smelo napraviti na račun delavcev, ker so usluge dovolj drage. Uredili so še nekaj tekočih zadev in postavili vprašanje kaj je s kisik in acetilen napeljavo na Javornik. Varilce zanima kaj je z njihovo stimulacijo.

10. 11. SAMOTARNA ŠČULAC — MLINI. K poročilu o devetmesečnem poslovanju niso imeli pripomb. Ugotavljajo, da bi bila proizvodnja v oktobru boljša, če bi bili stroji boljše vzdrževani. V novembru bo plan dosežen, če bo vzdrževanje strojev, predvsem Pauker stiskalnice bolje. V slabem stanju je tudi rotacijska peč in je potreben remont. Delovna skupina je bila seznanjena z osnutkom pravilnika o poslovni tajnosti, ob koncu sestanka pa so razpravljali še o referendumu o združevanju zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov ter o disciplini, ki jo bo treba poostriti.

10. 11. VALJARNA BELA — LOGAR — PROFILARNA. Pri izpolnjevanju planskih nalog imajo večno iste težave zaradi neustreznega vložka. Toda toliko težav kot so jih imeli v oktobru jih ni bilo še nikoli. Vprašujejo kaj bo z osebnimi dohodki, ker niso krivi zaradi neizpolnjevanja planskih nalog. Zanima jih kdaj bodo dobili boljši vložek. Na znanje so vzeli poročilo o devetmesečnem poslovanju. Ob koncu sestanka so govorili še o referendumu za združitev zavarovanja delavcev in kmetov ter o disciplini in izgradnji garderobe za sodelavke.

11. 11. VALJARNA BELA — VISTER ADJ — STEKEJ BELA. V oktobru je bil plan presežen za 8 %. Izplen je bil za 0,4 % nižji. Vzrok je v rezanju večje količine kvalitetne pločevine. Tudi storilnost je za 45 kg večja. Proizvodnja bi bila lahko še večja, če bi imeli vložek. Na krožnih škarjah plan ni bil dosežen zaradi izrabljenosti zobatih koles in so opravili nepredvideni enotedenski remont. BRONX še vedno poizkusno obratujejo. V adjustaži svitkov so od planiranih 3000 t adjustirali 3059 t. Plan v novembru bo izpolnjen, če bodo imeli vložek. S poslovnimi rezultati v devetih mesecih so bili zadovoljni, saj je produktivnost kljub dvoimenskem obratovanju v primerjavi z lanskim letom porasla za 22,3 %. Vrednostna produktivnost v istem obdobju je narasla za 28,5 %. Obravnavali so še osnutek pravilnika o varovanju poslovne tajnosti in informiranju in razpravljali o predlogu za združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Zavzemali so se za večji red v obratu. Pritožujejo se, ker nimajo dovolj vagonov za odvoz odpadkov.

11. 11. TRANSPORT — KLINAR — KURILNICA. Na sestanku so bili seznanjeni s pomenom referenduma o združitvi zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Sledilo je poročilo o nagrajevanju, nato pa so govorili še o disciplini. Prebrali so tudi osnutek pravilnika o varovanju poslovne tajnosti in izvolili dva kandidata za nov sindikalni odbor.

11. 11. TRANSPORT — KAVALAR — CESTNI ODDELEK. Delovna skupina je bila obširneje seznanjena s referendumom za združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov, ob koncu pa so govorili o disciplini in varnosti pri delu.

11. 11. UPRAVNE SLUŽBE — JASNIČ — SEOP. Posredovana je bila informacija o devetmesečnem poslovanju Železarn. Zavzeli so stališče, da je treba zaostri odgovornost pri izpolnjevanju nalog na vseh ravneh. Od odgovornih oseb je treba zahtevati več odgovornosti za pravočasnost in učinkovitost investicij in nabave naprav. Kolektiv je treba seznaniti z internimi vzroki nelikvidnosti ter s posledicami oziroma z zakonskimi ukrepi. K osnutkom pravilnikov o varovanju poslovne tajnosti in informiranju so imeli nekaj pripomb.

12. 11. ELEKTRO ENERGIJA — SOKLIČ. K osnutku pravilnika o varovanju poslovne tajnosti, niso imeli bistvenih pripomb, seznanjeni pa so bili tudi s pomenom in izvedbo referenduma za združitev zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov.

Izum, tehnična izboljšava, koristen predlog ali delovna dolžnost?

Dejstvo, da pretežnih del izumov in tehničnih izboljšav nastaja v delovnem razmerju, to pomeni posredno ali neposredno v zvezi s proizvodnim procesom, nas nehoti sili v dilemo: kaj je službena dolžnost, kaj inovacija? Zakon o izumih in tehničnih izboljšavah posveča temu vprašanju posebna poglavja: »V organizaciji ustvarjeni izumi« in »Tehnične izboljšave«.

Naša zakonodaja izhaja iz načela, da imajo avtorske pravice svoj dejanski in pravni temelj v intelektualni ustvarjalnosti posameznega človeka. Pravico do patentnega varstva je naravna pravica izumitelja, ki nastane z intelektualno ustvaritvijo samo. Gospodarske organizacije, zavodi in družbene organizacije, v katerih je bil izum ustvarjen, pa imajo kot povračilo za organizacijo dela in za materialni prispevek posebne pravice pri patentu. Pravice — dolžnosti člana delovnega kolektiva, ki v službenem razmerju ustvari izum, niso sestavni del rednega službenega razmerja, temveč povsem samostojno pravno razmerje, ki ga ureja zakon. Nihče ne more svojemu podrejenemu izstaviti delovni nalog, da mora v okviru svojih rednih delovnih dolžnosti ustvariti izum. Ali je ta rezultat dela izum ali ne, je odvisno od intelektualnih sposobnosti posameznika. Ali gre za izum, odloča izključno samo zvezni Zavod za patente, za to nimajo ostale organizacije niti pravice niti sposobnosti.

Okoliščina, da je bilo delo na izumu vedno delo avtorja v organizaciji, ima lahko pomen za določitev višine odškodnine, zlasti v primeru, če je izumitelj za tako delo višje plačan, vendar to ne zmanjšuje vrednosti in pomena izuma.

V zajemne pravice in obveznosti izumitelja in organizacije, v kateri je bil izum ustvarjen, se uredijo s pogodbo. Ta pogodba pa ne bi smela izražati gospodarske premoči in pritiska organizacije na izumitelja ali delo, izsiljevanje na eni ali drugi strani. Za odmero višine odškodnine za izum ni enotnega kriterija. Obseg in trajanje izkoriščanja izuma je najpomembnejša osnova za določitev odškodnine.

Železarna Jesenice ima določeno višine odškodnine urejeno s pravilnikom, ki odmeri odškodnino v odvisnosti od doseženega prihranka. Izum ustvarjen v organizaciji običajno prijavi organizacija sama, ki je potem tudi nosilec patentnih pravic. Organizacija lahko v sporazumu z avtorjem oziroma z določeno pogodbo odkupi vse pravice razpolaganja s patentom. Če organizacija ni interesent za odkup patentnih pravic (v pravnem smislu to ni odkup patenta), lahko odstopi vse pravice avtorju izuma, za uporabo v organizaciji pa plača odškodnino, kar pomeni neke vrste licenco. Če je izum sad skupnega

dela, izkušenj in prakse v organizaciji in ni mogoče ugotoviti nobene osebe ali več oseb kot izumitelje, gre pravica do patenta organizaciji, v kateri je bil izum ustvarjen. V takem primeru tudi ni izumitelj organizacija ampak je to samo nosilec patentnih pravic.

Naš družbeni sistem je z uredbo o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi sprejel patent skupaj z licenco kot sestavni del osnovnih sredstev gospodarske organizacije. Izum je torej sestavni del kapitala. Pravico do odstopa lahko izenačimo s pravico odstopa osnovnega sredstva.

Tehnična izboljšava je rešitev nekega tehničnega ali tehnološkega problema, ki ni priznana kot izum. Razlika je v tem, da mora izum na nov, doslej nepoznan način, rešiti neki tehnični ali tehnološki problem, medtem ko tehnično izboljšavo uporablja znano tehnično sredstvo in postopke. V praksi nastajajo pogosto težave pri razlikovanju med obema kategorijama, vendar nima o tem, razen zveznega Zavoda za patente, nihče pravice odločati. Najzanesljivejši je vsekakor formalni kriterij, po katerem je izum vsaka tista tehnična ustvaritev, za katero je izdan patent, če patenta ni, je to tehnična izboljšava.

Najtežja pa je presoja: tehnična izboljšava ali delovna dolžnost? V železarni Jesenice je ta presoja zaupana komisijam za racionalizacijo in novatorstvo pri DE. Komisija DE je prvi organ, ki obravnava predlog in ga sprejme ali zavrne. V komisiji sodelujejo običajno tudi šef DE in prizadeletni obratovodja. Člani komisije so delavci iz obratov, v katerih je tehnična izboljšava nastala. Komisija je tako sestavljena, da lahko dovolj strokovno in objektivno obravnava in oceni predlog tehnične izboljšave. V pomoč komisijam pri oceni predlogov pa naj bi v bodoče služil tudi popis delovnega mesta avtorja, ki bo podrobneje definiral delovno dolžnost. Posebno poglavje našega pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih (člen 4 in 5) je posvečen predlogom strokovnih sodelavcev in drugih vodilnih kadrov, ki so jih izvrševali v okviru svojih rednih delovnih nalog. Pravilnik določa, da strokovne sodelavce in druge vodilne kadre znatno manjše odškodnine za tehnične izboljšave kot v ostalih primerih. Predlogi za tehnične izboljšave strokovnih sodelavcev in

ostalnih vodilnih kadrov se obravnavajo bolj kritično in se priznajo le v primeru, če tehnični ali tehnološki dosežki presega pričakovanja redne službene zadolžitve in so nadporečni tudi za strokovno izobrazbo avtorja. Poleg tega pa pravilnik določa, da se tehnična izboljšava raziskovalnega osebja in vodilnih kadrov lahko smatra le kot »koristen predlog« in se tako tudi ocenjujejo (pravilnik, člen 5). Pravna razlika med izumom in tehnično izboljšavo je ravno na nivoju strokovnih sodelavcev in vodilnih kadrov tako pomembna, ker se obe kategoriji obravnavata povsem ločeno. Lahko se zgodi, da tehnična izboljšava, ki nosi pečat nižje stopnje intelektualne stvaritve, prinaša podjetju več koristi kot marsikateri izum. Zato je tem bolj važno, da se tehnična izboljšava kot rezultat nadporečnega ustvarjalnega dela avtorju tudi moralno in materialno prizna.

Ravno na področju inovacijske dejavnosti lahko vidimo razliko v formalnih in dejanskih sposobnostih posameznika. Položaj avtorja naj zavisi od rezultatov njegovega dela, ne pa od formalnih sposobnosti, ki so samo pogoj in podlaga za večjo ustvarjalnost. Inovacija sama je ekonomsko nevtralna, šele inovacija prinaša koristi. Izumitelji in avtorji tehničnih izboljšav imajo za svoje nadporečno ustvarjalno delo pravico do pravične odškodnine in druge pravice, ki jih določa zakon. Organizacija, v kateri je bil izum ali tehnična izboljšava ustvarjena, pa ima zato koristi, ki jih izum ali tehnična izboljšava prinaša.

Odbor za izume in racionalizacije pri delavskem svetu Železarne, je zadalžil referat za racionalizacije in novatorstvo, da pripravi predlog definicije: delovna dolžnost ali racionalizacija? Na 7. seji je bil odbor soglasen s predlogom službe, da je delovna dolžnost redno delo, ki bo za določeno delovno mesto predpisano v popisu delovnih mest. Vsak tehnični ali tehnološki dosežek, ki bo izveden poleg rednih zadolžitve, ali pa bo v okviru redne zadolžitve »nadporečen«, pa se bo obravnaval kot izum, tehnična izboljšava ali koristen predlog. Posameznik ali skupina lahko v okviru svojih rednih delovnih nalog ustvari izum, kar ne more nihče pričakovati, pa je zato njihov rezultat dela nepričakovan ali »nadporečen«. Iz navedenega lahko vidim, da definicija ni tako enostavna in odločitev še vedno v največji meri zavisi od komisije za racionalizacije in novatorstvo pri svetih DE.

Tone Strajnar

V novembru opravljeno 44 remontov

V mesecu novembru je bilo skupno planiranih dvaindvajset večjih in triinšestdeset enodnevnih remontov. To je razmeroma kar lepo število, če upoštevamo, da so bili ti remont planirani za razdobje osemindvajset dni. Po planu je bilo dokončano delo na sedemnajstih večjih in 27 enodnevnih remontov, odloženih pa je bilo pet večjih in šest enodnevnih remontov. Največ remontov je bilo v delovni enoti talilnice, saj so dokončani remont kar na treh SM pečeh, tridnevni remont Lectromelt el. peči, petnajstonskim žerjavu na elektro pečeh ter manjši remont na ostalih žerjavih in vlagalnih strojih. Na plavžih pa sta bila dva enotedenska remonta in sicer na žerjavu št. 20. in v rudarni. V ostalih delovnih enotah je bil večji

remont v valjarni žice o katerem smo že poročali.

Vsi remont so bili planirani za obdobje osemindvajset dni, ker so vzdrževalci izkoristili zadnja dva dneva, ko je večina proizvodnih obratov zaradi praznikov mirovala, za takšna popravila, ki jih v času obratovanja ne morejo izvesti. V dveh dneh je bilo programirano delo kar na 32 napravah, razen na eni napravi, so bila vsa dela opravljena. Za to delo je bilo v prazničnih dneh angaziranih kar 272 vzdrževalcev poleg teh pa so priskočili na pomoč tudi vzdrževalci tujih podjetij. Če ta dela ne bi bila izvedena v teh dneh, bi bil prevelik izpad proizvodnje, kar bi brez dvoma vplivalo na končni uspeh.

T. S.

Prispevek k javni razpravi o osnutku pravilnika za Pantzove nagrade

V 46. številki Železarja je bil objavljen osnutek pravilnika o podelitvi Pantzove nagrade z namenom, da bi člani kolektiva dali svoje pripombe, predno bi ga dokončno potrdil delavski svet. Pred tem je bil osnutek poslan tudi Društvu novatorjev v razpravo. Upravni odbor društva je na svoji seji dne 28. septembra razpravljal o tem osnutku in predlagal nekatere spremembe.

Najprej pa moram poudariti, da je ideja o ustanovitvi Pantzove nagrade razmeroma precej stara. To idejo je dal že pred leti na seji odbora našega društva dr. Rjazancev in to že takrat, ko je bil še predsednik društva pokojni Niko Bernard. Predlog je bil utemeljen s podobno razlago, kot je bilo objavljeno v Železarju.

Upravni odbor društva novatorjev je na osnutek pravilnika sprejel naslednje pripombe:

1. Člen 3 naj bi se glasil: Namen nagrade je, da spodbuja vse člane delovne skupnosti pa tudi druge osebe k izumljanju, odkrivanju ter uvajanju novih izboljšav na področju tehničnih in tehnoloških dosežkov, predvsem v korist železarne Jesenice. Nagrado lahko prejme vsak član delovne skupnosti Železarne ali druga oseba, ki izumi, izboljša in uvede nov proizvod, tehnološki ali tehnični postopek ali podobno na področju dejavnosti železarne Jesenice.

Odbor je bil mnenja, da je predlagani tretji člen nekoliko enostranski, posebno če imamo v vidiku razvoj naše Železarne v smeri finalizacije naših osnovnih proizvodov.

2. Člen 4 naj bi spremenil tako: V sklad Pantzove nagrade naj bi po sklepu delavskega sveta odvedli 10 % od

izplačanih odškodnin v preteklem letu, s tem, da je maksimalna višina sklada 30.000.— din.

Predlog te spremembe člena utemeljujemo z večjo aktivizacijo vseh novatorjev racionalizatorjev na področju tehničnih in tehnoloških dosežkov.

3. Člen 5 črtati. Odbor je mnenja, da se Pantzove nagrade ne razpiše. Kandidata za Pantzovo nagrado se izbere med najboljšimi predlagatelji — avtorji realiziranih tehničnih in tehnoloških izboljšav.

4. V kolikor se naš predlog sprejme je potrebno prilagoditi člen 6 in 7.

5. Odbor je tudi mnenja, da je potrebno spremeniti tudi člen 10, to pa iz razlogov, da v primeru pritožbe, iste ne more reševati organ, ki je odločbo izdal. Predlagamo, da se ta člen glasi:

Avtorji, ali bolje rečeno kandidati za Pantzovo nagrado imajo pravico pritožbe na delavski svet Železarne.

Odbor društva novatorjev smatra, da bi tako spremenjen pravilnik vključil v aktivno reševanje vseh tehnoloških in tehničnih problemov v Železarni širši krog sodelavcev vseh strok ter tako doprinesel k novim tehničnim in tehnološkim dosežkom v Železarni, kar je tudi njegov osnovni namen.

Stane Torkar

Decembrska vstaja v Gornjesavski dolini

(Nadaljevanje)

Tomi in Lojze sta se odločila voditi vojaško akcijo v Mojstrani. Tam so se mobiliziranci zbirali v hiši Jožeta Pezdirnika, po domače pri Pavlovšu. V pretesni kuhinji se je kar gnetlo vaščanov. Vsak je hotel sodelovati, vsak je imel kopico predlogov. Po posvetu je bilo odločeno, da razorožimo stražarja pred postojanko, drugo posadko pa pokličemo k predaji. V primeru, da bi se posadka ne hotela predati, postojanko razbijemo z bombami, zaplenjenimi na orožniški postaji na Dovjem.

Za razorožitev stražarja sta se prostovoljno odločila Tomi in Lojze. Skupina je odšla v akcijo. Približno 30 oboroženih mož z bombami, brzo-strelko in puškami je jamčilo, da bo akcija uspela. Vendar v Mojstrani ni šlo tako gladko. Poročilo, da je v postojanki od celotne skupine financarjev le 5 mož, ni bilo točno. Nobeden od udeležencev tudi ni sumil, da se je med njimi našel izdajalec, ki

je financarje o zamisli akcije sproti obveščal. Ko sta Tomi in Lojze navalila na stražarja in ga razorožila, je nenadoma planila celotna posadka na oba borca. Zaradi izdaje posadka ni bila v postojanki, temveč v zasedi za stavbo. Že obkoljena sta se borca odločila za umik, pri čemer je smrtno zadet padel Alojz Rabič z Dovjega. Takoj je bilo jasno, da akcijo ne bomo mogli izvesti. Skupina je morala nameravano akcijo opustiti, saj ni bila vojaško pripravljena na odprto borbo z nadmočnim sovražnikom.

Na Dovjem so mobiliziranci imeli proste roke in so dalje delali. Najprej so zažgali cestni-most pri Belci, nato pa so začeli žagati drevje ob železniški progi. Padalo je na progo in cesto z leve in desne strani. Če bi akcija v Mojstrani uspela, bi požgali še železniško postajo. Na glavni cesti z Jesenic se je ustavilo nekaj nemških avtomobilov. Naša zaseda jih je začela obstreljevati, ko so ravno žaro-

meti osvetljevali neprehodno cestišče. Zatemnili so žaromete in se v neprestanem streljanju s strojnico umaknili proti Jesenicam.

Šlo je že proti jutru. Imel sem grupo s skoraj 100 možmi. Tomi je ostal z večjo grupo na mojstranski strani. Moral sem se hitro odločiti. Zavedal sem se, da po vsem tem, kar je bilo storjeno to noč, Nemci ne bodo držali križem rok. Po kratkem posvetu z nekaterimi vodji grup sem dal nalogo, da se vsi moški umaknejo iz vasi. Pričeli smo se pomikati v hrib. Danilo se je že, ko smo bili že skoro pod robom grebena. Zaslišali smo sopihanje vlaka iz rateške strani. Vlak se je ustavil. Nekaj časa ni šlo nikamor. S pomočjo moških, ki so se vozili na delo v tovarno na Jesenice, so očistili progo in vlak je s precejšnjo zamudo odpeljal proti Jesenicam.

Sredi dopoldneva se je z jeseniške smeri zaslišalo ropotanje avtomobilov. Čakali smo, kaj bo. Prikazala se je

dolga kolona avtomobilov in za čudo, kolona je nadaljevala pot mimo Dovjega. Hipoma pa se je ustavila. Takoj smo ugotovili vzrok. Celo kolone je prišlo pred požgan most. Kolona ni stala dolgo. Obrnila se je in odpeljala nazaj proti Jesenicam. Zvedeli smo šele pozneje, da je bil v koloni novi gauleiter Rainer, ki je prav takrat prevzel funkcije od Kutschere, ki so ga poslali na Poljsko. Po vsem tem smo bili še bolj zadovoljni, saj smo pokazali Nemcem, da na Gorenjskem niso oni gospodarji.

Napotili smo se naprej proti Vrsam. To je prijeten rovt z nekaj lesenimi seniki in kočjo za kuhanje. Tega jutra se je tu zbralo več kot 100 mož. Tam pa so nas kaj kmalu izsledile žene mobiliziranih mož. Nosile so možem novice, da Nemci groze s požigom vasi in obljublja-jo, da se tistim, ki se vrnejo, ne bo ničesar zgodilo. Po vsem tem se je število borcev precej zmanjšalo. S preostalimi sem se umaknil na rovt za Borovlje. Formirali smo četo in ji dali naslov Triglavsko četo. Razdelili smo jo na vode, določili komandni kader in pričeli politično delati. Najtežje je bilo novomobilizirance prepričati, da bo borba še trda in dolga, saj so bili prepričani, da gre za zaključene boje proti okupatorju, posebno še, ker

so vedeli, da so odšli iz doline tudi mnogi jeseniški delavci, Gorjanci, Blejci, Bohinjski in se je uprla tudi Poljanska dolina. Res je, da je malo časa živela Triglavsko četa, toda dosežen je bil velik politični uspeh. Prvikrat se je v tem predelu Gorenjske uprla okupatorju tako velika množica ljudi. Posebno so Nemce prizadele akcije. Skušali so se maščevati, čeprav so obljubljali udeležencem amnestijo za vsa storjena dejanja. Nekateri od upornikov so že po nekaj dneh aretirali in poslali v razna taborišča, od koder se niso več vrnili.

Mesec december 1941 pa je v kroniki zgodovine jugoslovanskih narodov ostal zapisan z zlatimi črkami. Prebivalci vasi Dovje, Mojstrana in Belca so se v treh dneh izkazali s svojimi uporniki mi srci.

Iz novomobilizirancev z Jesenic, Javornika in iz gornjesavske doline pa je bila formirana četa, ki je vso zimo nadaljevala borbo z okupatorji. Borci so kljub velikemu snegu in hudi zimi vzdržali pod Stolom vso zimo in pomlad leta 1942, dokler ni bil ponovno formiran Cankarjev bataljon, ki je imel Karavankami vse do tromeje.

Poročilo orožniške postaje Dovje z dne 28. decembra 1941 o vstaji na Dovjem in d

KILIMANDŽARO — GORA DEMONOV

MARKO BUTINAR

6

Veličasten je občutek, ko stojiš na temenu gore, ko veter hladi razgredo telo in ko s polnimi pljuči zajemaš redek zrak. Naprej v daljavo se vleče razbit greben proti Uhuru piku. Le Rado in Janez odhajata naprej, ostali pa še nekaj časa posedimo na vrhu. Potem molče vzamemo slovo od vrha in se po zagruženih pobočjih spuščamo navzdol. Naša notranjost je polna ravnokar doživete, veselje in navdušenje se prepleta z novim ciljem, z novo željo. Takšni smo pač ljudje, ko še ni konca ene dogodivščine, sanjarimo že o drugi. Sestopamo hitro, da nam šumi v ušesih, s trudom pridobljeni metri ostajajo za nami. Toda višina in napor opravita svoje, nekajkrat za nekaj trenutkov sedemo v grušč. Vsakokrat pa so bajte vse obsijane od sonca malo bliže. Zeja nas vse mori, zato tudi pospešimo korak; saj je v zavetišču med nekaj hrane pridani tudi sok. Sedem na prag, sesam po slamici dvojni C in se zazrem proti vrhu obsijanem z dopoldanskim soncem. Toda utrujenost, višina in slabo prespana noč

nas za nekaj uric spravijo na trda ležišča. Zgodaj popoldan, potem, ko se vrneta iz Uhura pika Janez in Rado, zavežemo v nahrbtnike vso našo ropotijo in z nosači vred stopimo navzdol. Spet se oprti zarežejo v ramena in znoj zalije obraze. Nosači so hitri in mi počasi stopamo za njimi. Ravna, razpotegnjena med pobočji Mawenzija in Kilimandžara iz nas izpije še zadnjo tekočino. Vročina pritiska vse bolj in vse naše želje, misli in vse pogostejše tudi pogovor, so namenjeni potočku malo nad zavetiščem Harambo. Vendar se vseeno na sedelcu pod Mawenzijem, kjer se pot spusti navzdol še nekajkrat ozremo proti vrhu. Za dolgo bomo v sebi ohranili pogled na goro, ki se dviguje iz ravnice strmo v nebo. Potem hitimo navzdol mimo skopega grmičevja in mimo prvih palm. Pri vodi sedemo in šele, ko se dodobra odležimo spregovorimo prve besede in si potem z mrzlo studenčnico speremo prah in znoj z obraza. Mnogo prijetnejša je potem pot naprej do kočice Harambo.

Sonce tone za obzorje, da se temni deževni oblaki, ki visijo nad pokrajino svetlo obarvajo.

Kuhalniki brnijo; jemo kar nam višje ni teknilo in pijemo vse mogoče zvarke. Čeprav je pogled v daljo skoraj enak onemu, ki smo ga spremljali oba dneva, raje posedamo pred zavetiščem. Majhen kuža pobira ostanke hrane, se dobriča vsakomur, za rjavkaste miške, ki se pode ob aluminijastih zavetiščih pa se ne zmenijo. Vse polno jih je, niso niti plašne. Gotovo so navajene ljudi, saj jih zlahka filmamo in fotografiramo prav od blizu. S temo pa zlezemo na pogoče, potem ko popijemo vrh vsega še kompot iz sliv in rozin. V jutranjem mraku pa spet brnijo kuhalniki in po krepkem zajtrku zapuščamo ravnico s kočami zavetišča Harambo in sledimo stezi, ki se skraja vijuga po redkem grmičevju in nadaljuje v razsušenih pobočjih. Nabiramo cvetje, spulimo nekaj grmičkov za domov, pa spet fotografiramo. Le redko počivamo, zadnjič pri skrivenem drevju na sedelcu, od koder

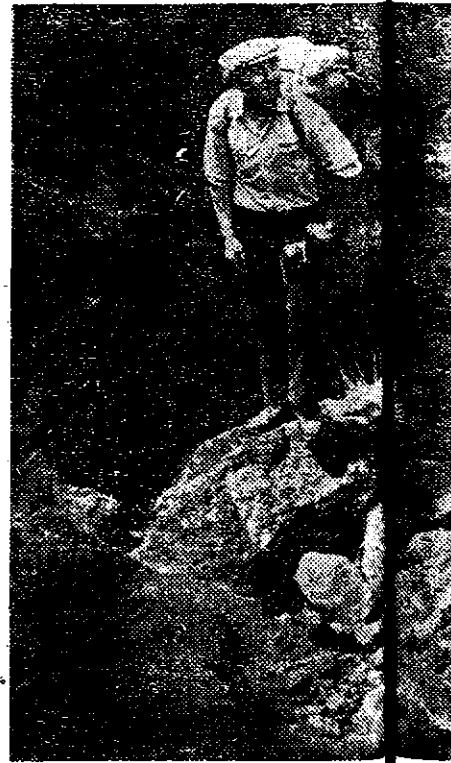
se nam že razgrne pogled na pragozd pod nami. Nosači so jo pobrali že naprej, le vodič se je poleg nas stegnil v suho travo in iz svoje mornarske vreče potegnil pomarančo. Kmalu potem smo v džungli, kjer je pot izsekana skoz podrast in se vijuga med mogočnim drevjem. Brez dvoma je to eden izmed najbolj nenavadnih in lepih delov poti proti vrhu gore.

Pri koči Marango pa nas čaka prijetno presenečenje. Nosači so nam spetlj venčke iz cvetja in zelenja in ob pravem obredu nam jih posade na glavo. To je star običaj, s katerim počaste pristopnike na vrh Kilimandžara. Fant iz kočice pa nam prinese pivo, potem pa se nadaljuje fotografiranje. Brezdvoma se najraje slika oskrbnik, pa tudi nosači se ne branijo.

Prva skupina kmalu odhaja navzdol; Janez, Feri in Ivica pa imamo čas, da še malo posedimo na klopi pod kočjo.

Prijetna utrujenost preplavlja telo, topel vlažen veter pa se lovi v vejah dreves za kočjo. Pravo razkošje pa je potoček z mrzlo studenčnico tik za kočjo. Kmalu pa jo po poti primača domačin. S ponosom nosi na razpeti znojni srajci znak Tourist office Moschi, za pasom pa nož v usnjeni nožnici. V polomljeni angleščini pove Janezu, da se je naš land rover prevrnil in da je šofer v »nevarnem« stanju. Ta novica

nas vse štiri dvigne na noge, da zavežemo v naglici nahrbtnike, obujemo čevlje in jo mahnamo po stezi navzdol. Skraja je pot razrušena, a kmalu potem postane razmočena in razrita od vode. Mnogokrat lovimo ravnotežje na zlizanih z algami poraslih ilovnatih tleh, potem pa se preklinjaje spotikamo po razritih skalnatih delih poti. A vseskozi nas spremlja džungla s svojo bujno podrastjo.

Pod Marango kočjo

napadu na orožniško postajo:

Orožniška postaja Dovje, okrožje Radovljica, dne 28. decembra 1941, levnik št. 992.

Politični komisar v Radovljici

10. decembra 1941, prilogi 2

POLITIČNEMU KOMISARJU V RADOVLJICI

Podmet: Poročilo o napadu, poročitvi in zajetju orožnikov postaje na Dovjem

Vezezi: —
Rloge: —

Dne 16. decembra 1941, nekaj minut pred 19. uro, je napadla neznana komunistična tolpa (okrog 20 mož) oba tujašnja orožnika (višjega orožnega orožnika stražarja Herberta Schaumbergerja in višjega orožnišča stražarja Johanna Pankerja), ko sta večerjala v gostilni Kristine Abruč na Dovjem. Imenovana sta v trenutku napada ravnokar vstopila v posebno sobo z dvema vhodoma, enim iz kuhinje, drugim iz gostilniške sobe. Soba meri okrog 3,25 m in je v njej prostora le za eno mizo. Orožnik sta pravkar sedla in čala na večerjo, ko so se nadomoma istočasno odprla vrata obeh vhodov. Banditi so ju z naperjenimi pištolami in revolverji prisilili, da su predala orožje. V danih

razmerah bi bilo vsako upiranje brezizgledno in nekoristno. Banditi so nato razorožena orožnika preiskali ter jima vzeli iz žepa ključke, med katerimi je bil tudi ključ orožniške postaje. Banditi, ki so bili deloma oboroženi s puškami in revolverji, so nato Schaumbergerju in Pankerju z vrvjo zvezali roke na hrbtu in ju odpeljali iz obkoljene gostilne na dvorišče bližnjega šolskega poslopja, ju postavili ob zid in zastražili s kakimi 10 oboroženimi banditi, ki se po vsem videzu napada niso neposredno udeležili. Ostali člani tolpe pa so nato odšli proti poslopju orožniške postaje, kjer so poskušali odpreti večna vrata z odvzetim ključem. V tem času sem bil v prvem nadstropju postajnega poslopja, v privatni kuhinji. Odtod sem slišal hrup pred hišnimi vrati in sklepal, da sta se oba orožnika vrnila skupno s pričakovanimi tremi orožniki iz Bohinjske Bele, ki naj bi ojačali tukajšnjo postajo. Šel sem zato nič hudega sluteč po stopnicah do hišnih vrat in vprašal kdo je zunaj. V tem trenutku so se vrata odprla in v vežo so planili oboroženi banditi, ki so naperili vame pištole in zavpili v slovenskem jeziku »Roke kvišku, ne gani se!« Zaradi premoči se tudi sam nisem mogel upreti.

(Se nadaljuje)

Začel na enem izmed mnogih zavojev, ki jo napravi po postojimo, potem pa med mnogimi glasovi spoznamo prajen šum vode. Slabo uhajena steza skozi visoko porast nas pripelje do potoka. V polmraku — krošnje dres, ki so polne ovijalk, so med seboj prepletene — v smolkli zelenkasti svetlobi zagledamo potok, ki je pobil svojo strugo med prim zidom zelenja. Razpe-

njena voda se podi čez črnokaste algaste skale in se šele v fulmunih umiri, ki so obdani z zelenjem. Toda skrb nas podi navzdol, da nam znoj zaliva obraze.

Molče stopamo po poti, ki jo vseskozi obdaja drevje. Šele kasneje se zredči, da pogled seže med drevje globlje v gozd. Spet nam pot prekriža potok, ko se odčejamo pa zaslišimo brnenje avtomobila in kmalu si sežemo v roke z našim šoferjem. Kmalu zvermo, da z »nesrečo« ni bilo nič; le manjšo okvaro je imel na vozilu. Utrujenji posedemo in še premetavanje po sedežih se nam ne zdi tako močno kot na poti k gori. S prvimi hišami se tudi pot izboljša. Pred mnogimi preprosto grajenimi domovi stoje avtomobili; pretežno Toyote, verne kopije land rowerjev. Med domačijami so vrtovi skrbno obdelani, a velikokrat so domačije skorajda potopljene v zelenje banan. Črna otročad se veselo podi ob poti, cele skupinice žensk in deklet pa v živopisanih oblekah stopajo navzdol proti Marangi. V sencah drevja pa nekajkrat opazimo sušilnice govejih kož napetih na preprosti napravah in skrbno ograjenih z vejčjem. Trgovinice, male in prenapolnjene z najrazličnejšim blagom pa so družabno središče domačij, postavljenih okrog njih. Ljudje posedajo pod nadstreškom na preprosti klopih in premlevajo novice zadnjih dni.

»Glej, glej! Ali ni tam na oni strani blejski grad?«

Da, grad na skali vidi in zdi se mu, kakor da grad stoji prav na palcu te radodarne dlani. Samo jezera ni videti. Torej se vozi po tisti ravnini, položeni pod gore, ki se mu je, ko jo je pred dobrimi štirimi ali celo petimi urami gledal iz vlaka na blejski postaji, zdela kakor gugalnica, razpeta med blejski grad in goro, pod katero se skrivajo drugi prsti te, široke radodarne dlani, te izprožene desnice... Da, prej se je vozil na oni strani in gledal z one strani proti goram, ki so zdaj na oni strani vlaka, ki so za njegovim hrbtom. Zdaj pa se mu pogled vzpenja v Triglavsko pogorje.

Tam za temi, od poznega popoldanskega sonca zlatimi gorami, je še predčerašnjim nihal, ali bi se vrnil domov ali bi vseeno sam poizkušal srečo.

»Prav je, prav, da sem se opogumil. Prav, kljub vsemu...« odrine misli od vseh neprijetnih doživetij

od lisic, ki so mu jih nataknila na roke
od udarcev, ki jih je prejel
od psok, ki jih je bil deležen
od žalostne poti mimo hlevov in planšarskih staj
od utrujenosti, s katero se je opotekal po strmih navzdol

od sramote, ki jo je občutil kakor lepljive pljunke na uklenjenih rokah in na obrazu ob radovednih pogledih letoviščarjev, uživajočih poletje ob Bohinjskem jezeru

in od ponizanja, ki ga je čutil v duši in v potratem, v čelo zazrtim obrazu na neskončno dolgem žalostnem romanju skozi bohinjske vasi

od umazanega smradljivega zapora, kamor so ga pahnili

in od trpkih misli, ki so mu zalivale dušo

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

od lakote in strahotne žeje, ki mu je sežigala ustnice, usta, grlo, pljuča, vse telo

od vsega, kar je sklenil zapreti globoko vase že v zaporu

od komisarja, ki ga je rešil in ki bi ga ohranil v najlepšem spominu, ko bi ne nosil s seboj njegovega policijskega obraza

od nesrečnega fanta, ki so ga prignali uklenjenega na policijski komisariat

od zverinskega črnogorskega orjaka, ki ga je potem komisar opravičeval in trdil, da je treba s sovražniki države in družbenega reda biti neizprosni

od vsega, kar je neprijetnega doživel, odriva misli, ker se boji, da bi v trenutku, ko bi se predal razmišljanju o tem, ugasnilo v njem občutje zmage, da se je prebil preko vseh težav z naporom lastne volje, tiste volje, o kateri je Andrej vedno govoril, da jo je treba vzgajati v težavah in jo tako spreminjati v nepremagljivo moč obvladovanja samega sebe in ravnjanja s svojo usodo.

Prebil se je. Prišel je. Torej je kljub vsemu lahko srečen, opazuje s čedalje večjim občutjem sreče in svetlobe v duši pokrajino, ki se nenadoma zoži, kakor da bi radodarna dlan izbočila svoj dolgi sredinec, po katerem zdaj teče proga navzdol, vzporedno z reko v globeli in onim dolgim gozdnatim hribom, za katerega Žef sedaj še ne ve, da mu pravijo Jelovica.

Potem se pokrajina zopet razširi. Vlak zapoje čez reko, ki izvabi tudi Žefa na drugo stran vagona, ker je na oni strani iz vlaka razgled širši.

Tudi tu se pokrajina dviga proti goram. Ravnina je položena samo v objem reke, nad katero se dviga svet kakor široka terasa, ki z gornjo površino nevidna beži pod vznožje gora, nad velikim komolcem in rokavom reke pa je strmo odsekana, porasla ponekod s travo in grmičevjem, ponekod pa kaže prodnata rebra. Toda prod je trdno spoprijet, kakor zacementiran, kakor je videti tu, kjer je vlak zopet ujet v tesen svet tik nad reko, ki se peni kakor jezna, ker si mora tako na tesnem glodati svojo strugo.

Zato pa je reka tu še lepša. Taka je, kakor da p njeni strugi drvi in se med drncem gnetejo bele grivi konji, ki skrbijo, da se človekov pogled ne utruji v enoličnih, iz sprijetih, kakor zacementiranih in smolo oblitih prodnatih strminah terase, ki raste naravnost iz struge in ki, čeprav ni bogve kako visoka, zapira sleherni razgled čez svoj rob, pokrit s debelim slojem plodne prsti, kar daje slutiti, da je ravan, položena na ta odsekani svet, najbrž zelo rodovitna.

Potem se reka umiri, kakor da hoče biti zrcalo nekemu gradiču, postavljenemu na rob terase, in mlinu, ki čepi pod njo kakor v zeleni vdolbini in proti kateremu se mirno, skoro negibno razliva gladina reke, kakor da so njeni belogrivi konji potonili v globino. Dolg, širok in oglat nepriljeren čoln počiva ob bregu, potopljenem v modrikasto, že rahlo vijoličasto senco.

Podoba odbeži mimo. Reka je širša in kmalu zopet hitrejša, kakor da se po strugi vali gneča temnih goved, vračajočih se s paše, pa ji bregovi kakor ovčarski psi ne pustijo, da bi se razlila širše, vsaj za kak seženj, čez odmerjeno mejo.

Zato se vali, kakor se more po strugi, ki ji je določena in morda samo pomladi ali jeseni, ko temna gneča ne more prenašati lastne tesnobe, ki so ji jo odmerili bregovi, pregazi čuvarje in se dvigne nadnje, prestopi bregove v slasti divje svobode, potem pa se zopet vrne v odmerjeno strugo in vse je kakor prej. Bregovi so zopet psi čuvarji in reka s svojimi mokrimi čredami valov in belogrivih konj mora poslušno in vdano meriti staro, od psok čuvarjev določeno pot.

Valovi izpodrivajo drug drugega, drug drugemu se poganjajo za vrat, gnetejo se, tarejo, davijo drug drugega. Vse to lahko delajo, le bregov ne smejo

prestopiti, le v svet svojih bogatih čuvarjev se ne smejo pognati.

In tega se gneča temne vode v poletni strugi zaveda in teče in teče po usojeni poti, ker ne pozna več pomladnih voda, a jesenskih ne bo nikoli doživela.

A tudi ko bi jih! Vrniti se bo morala v strugo, v katero je bila že od svojega izvira dalje položena.

Tako je nekoč modrovala mama, ko sta počivala ob Soči. Mama je imela včasih tako nenavadne misli. Mislila je o ljudeh in življenju, a govorila je o reki in šele potem povedala, da je pripovedovala o človeški usodi, ki je ni mogoče uravnavati po lastni volji izven bregov, ki jih je človeku leta določila.

Še predčerašnjim in včeraj bi dal maminih besedam, ki mu jih je prebudil iz spomina pogled na reko, prav, danes pa jim ne more. V sebi čuti preveliko moč, da bi ne mogel z njo kljubovati usodi.

Pravzaprav ji je kljuboval že v otroških letih. Se ni postavil kozjebračemu učitelju po robu? In prav tako učitelju, ki je prišel za njim in zahteval, da bi govoril s sošolci v šoli, na cesti in doma italijansko.

»Ni ricinusa, s katerim bi me mogel kdo prisiliti, da bi delal to, kar nočem, in to, kar po svoji vesti čutim, da ni prav.«

Ali si ni teh besed že večkrat dopovedoval?

»Sam sem si izbral usodo!«

Da, sam... In če je zdaj tu, ni zato, ker je tako hotela neka, že vnaprej določena usoda, marveč je tu, ker je pobegnil prav usodi, ki so mu jo namenili karabinjerji.

Tista usoda bi bila dolgoletna ječa, če ne še kaj hujšega. Kogar obdolžijo kot upornika pred posebnim fašističnim sodiščem, ta ne zagleda tako hitro belega dne, če ga sploh še kdaj zagleda.

Temno usodo so mu namenili, sam pa si je izbral svetlo...

Intelligentnost in šport

Odgovor na polemiko prof. Janeza Šmitka

V sestavku »Odmev na članek Uporabna spoznanja iz psihologije« (Zelezar, 3. nov. 1972, št. 44) prof. Šmitk zlasti dvomi o pravilnosti razvrstitve nekaterih športnih panog glede potrebne intelligentnosti. Navaja razloge, ki govorijo proti temu, da je intelligentnost še najmanj potrebna pri rokometu in nogometu in se čudi, da je veslanje z vidika intelligentnosti kar na tretjem mestu. Pri tem se sklicuje na znanega športnega psihologa prof. dr. K. Momiroviča, ki menda »uvršča prav veslanje med intelektualno najmanj zahtevne panoge«.

Prof. Šmitka zato zanima, kje sem dobil sporne podatke. Odgovoriti moram, da prav pri prof. dr. Momiroviču, in sicer v skripti z naslovom: Izbrana poglavja iz kinetiološke psihologije, Ljubljana, 1972. Ko govori o generalnem (G) faktorju intelligentnosti, pravi na str. 33 naslednje:

»Nekateri raziskovalci so na parcialnih raziskavah ugotovili, da je potreben nadpovprečen nivo G faktorja za uspeh v košarki in nato v waterpolu, veslanju, judu, hokeju, med tem ko se nogomet in roket nahajata v začetju.«

Moja navedba v spornem delu članka je potemtakem bolj ali manj direkten posnetek iz Momirovičevih predavanj. S tem bi lahko polemiko zaključil, vendar menim, da je potrebno o problemu spregovoriti še nekaj besed. Ne zaradi tega, ker je podana razvrstitev navsezadnje lahko le neroden spodrlaj ljudi, ki so skripta pripravljali, ampak iz čisto vsebinskih razlogov.

Priznati moram, da sem bil sprva tudi sam nekoliko začuden nad razvrstitvijo. A

veliko bolj me je motilo to, da iz skript ni razvidno, kdo so ti raziskovalci in po kakšni metodi so do rezultatov prišli. Prav metodologija je namreč v sodobni znanosti (a posebno še v psihologiji) kamen, na katerem stojijo in padejo vse ugotovitve.

Zastaviti si moramo dvojce temeljnih vprašanj: prvič, kaj sploh je intelligentnost in drugič, kako meriti njeno udeležbo oz. njeno pomembnost za posamezne športne discipline.

Po mojem mnenju je zelo primerna definicija D. Wechslerja, ki pravi, da je »intelligentnost sestavljena ali globalna sposobnost posameznika, da smotrno deluje, razumno misli ter se učinkovito poravnava s svojim okoljem«. Intelligentnost torej ni ena sama enota, ampak je sestavljena iz več sposobnosti, kar je danes nedvomno dokazano (J. P. Guilford v svojem teoretičnem modelu zgradbe intelekta predstavlja kar 120 sposobnosti oz. faktorjev, od katerih jih je okoli 50 že dokazanih). Če ravno je splošna intelligentnost sestavljena, je med temi sestavinami večja ali

manjša povezanost, kar po večini avtorjev tvori t. i. (generalni) faktor, ki je jedro intelligentnosti, nekakšen splošen fond kortikalne energije. Prof. Bujas g faktor zelo določno definira ko pravi, da se »izraža v sposobnosti zajemanja bistvenih odnosov situacije, v lahkoti prehajanja iz ene miselne sheme v drugo, v sposobnosti analize in sinteze, v kritičnem in inventiranem mišljenju.«

Nekatere podrobnosti glede g faktorja navajam zato, ker K. Momirovič navaja sporno razvrstitev športnih panog prav glede g faktorja in ne intelligentnosti »na sploh«. Ob različnih drugih intelektualnih faktorjih je namreč rang športnih panog lahko drugačen. Prof. Šmitk med drugim piše: »Poleg tega ima zelo velik vpliv pregled prostora, v katerem igralci (roketarji, op. F. B.) stalno menjajo svoja mesta.« Vendar navedeni opis ne zajema toliko g faktorja, ampak bolj s(pacialni) faktor, za katerega K. Momirovič pravi, da »pride do izraza v športnih igrah, smučanju in šahu, kjer je potrebno predvideti vse bistvene možnosti sprememb v prostoru.« (Op. cit., str. 39.)

Ko torej govorimo o pomenu intelligentnosti za različne športne panoge, si moramo biti najprej na jasnem, »katero« intelligentnost pri tem mislimo, kajti mešanje teh pojmov očitno vodi v nesporazume.

In sedaj še odgovor na drugo, bolj temeljno vpraša-

nje: kako meriti ali določati pomembnost intelligentnosti v posameznih športih. Prof. Šmitk se poskuša z metodo »zdrave pameti«, to je z logičnim rezoniranjem po približno naslednji poti: veslanje je z vidika tehnike in taktike in sploh vseh komponent intelligentnosti veliko bolj zahtevno od rokometu ali nogometu. Tak način sklepanja je videti zelo razumljiv in prepričljiv, vendar se je do stikrat izkazalo, da je lahko tudi zelo varljiv.

Po mojem mnenju sporne razvrstitve nikakor niso dobili po tej nejasni in nevarni poti, ampak enostavno tako, da so testirali športnike približno enakih kvalit in različnih športnih disciplin, izračunali statistične parametre in ugotovili: povprečni nivo g faktorja intelligentnosti je najvišji pri košarkarjih, med najnižjimi pa pri nogometarjih in roketarjih. Ali ne bi s tako metodo dobili podobne razvrstitve tudi pri nas? Ali niso naši košarkarji in veslači v povprečju intelligentnejši od nogometarjev in roketarjev? To so sicer zgolj domneve, ki bi jih morali empirično preveriti, vendar nam že dajo slutiti, da je razvrstitev najbrž kar ustrežna.

A po mojem mnenju ni ustrežna. Dopuščati moramo namreč domnevo, da se v neko športno panogo rekrutirajo intelligentnejši ljudje, a ne zato, ker bi šport to zahteval, ampak čisto iz drugih, največkrat socialnih razlogov. (Košarka se navadno goji med bolj izobraženo in materialno bolj situirano mladino kot nogomet).

Dokončen odgovor po mojem mnenju potemtakem ne

moremo najti niti v logičnem razmišljanju, kateri šport je bolj »kompleksen« in s tem intelektualno bolj zahteven niti v enostavnem testiranju »obstoječega stanja«, ampak v veliko bolj sestavljenih raziskavah, o katerih pa tukaj ne morem govoriti.

In če ima v psihologiji introspekcija (opazovanje samega sebe) še kakšno veljavo, potem moram kot dolgoletni aktivni nogometar reči, da nisem nikdar imel občutka posebnega intelektualnega angažmana med igranjem.

Se pa popolnoma strinjam s prof. Šmitkom, da so česti nešportni izpadi nogometarjev v glavnem posledica (mote) osebnostne strukture, nikakor pa ne njihove intelligentnosti, kar laiki pogosto zamenjujejo. A prof. Šmitku lahko zagotovim, da si kot psiholog take napake nisem upal privoščiti in da v tem grmu ne tiči zajec, ki bi pojasnil vso kompleksnost problema.

Na koncu še tole: vprašljivo je, če članki oz. polemike o ožjih strokovnih problemih sodijo na strani Zelezarja, kajti šopirjanje s specialnimi znanstvenimi problemi prav gotovo ne zanima širšega kroga bralcev, katerim je časopis namenjen. Ker pa sem bil v polemiki prof. Šmitka direktno pozvan na jasen odgovor, sem s tem svojo dolžnost opravil. Za nadaljevanje te in podobnih razprav pa bo treba izbrati druge poti; a ne samo za razprave, tudi za konkretno raziskovanje v jeseniškem športu, če bo le dovolj časa, pripravljenosti in sodelovanja.

F. Belčič, dipl. psih.

Uporabna spoznanja iz psihologije XIX.

Vpliv množičnih občil

Ali je dandanašnje množično vplivanje na ljudi vsemogočno ali je brezmočno? Ali bo — kakor nam pesimistično napoveduje Orwell — televizija res že v bližnji prihodnosti prav hudičovo sredstvo manipulacije manjšine nad večino? Ali pa je za sodobnega človeka vseeno, kaj mu trobijo in kažejo množična občila, zakaj on misli in dela po svoje? Zadnjič smo na ta vprašanja odgovorili tako, da vpliva množičnih občil ne smemo niti precenjevati niti podcenjevati. Seveda je to malce cenena in pavšalna rešitev, s katero se marsikateri teoretik ne bi strinjal, kajti tudi rezultati raziskovanj so pogosto protislovni. Še vedno je mnogo avtorjev, ki množičnim občilom (zlasti televiziji) pripisujejo veliko moč na oblikovanje stališč in vedenja ljudi.

Poglejmo si nekaj primerov! Ali bo članek S. Torkarja v zadnji številki Zelezarja o delovni disciplini imel kakšen vpliv na naša stališča ali celo na naše obnašanje? Mar ne bo kljub (po mojem mnenju) kar perečem problemu vse ostalo pri starem? Nekaj drugega je seveda, če se bo na osnovi članka realiziralo praktične ukrepe zoper slabo delovno disciplino; nas v tem trenutku zanima neposreden vpliv časopisa, tiskane besede na bralce oz. na prizadete. Ali se s predvajanjem popularne maratonske serije Mestece Peyton spreminjajo tudi stališča ljudi, ki serijo gledajo? Ali ni to oblika t. i. subtilne, maskirane propagande, ki nam po stranskih, psihološko prefinjenih (podzavestnih oz.

podzavednih) tirih ponujajo ali vsiljujejo način življenja in vrednote, ki so nam sicer tuje in jih odklanjamo? In tudi v sami dolžini serije se prav gotovo skriva psihološki (propagandni) trik.

KATERO SREDSTVO MNOŽIČNEGA OBVEŠČANJE JE NAJBOLJŠE?

Vprašanje ni najbolje zastavljeno, ker splošnega odgovora ni. Učinkovitost posameznih sredstev je namreč odvisna od številnih faktorjev in tudi rezultati raziskav si niso povsem enotni.

Pri vplivanju na volilne izide v ZDA 1952 se je po nekaterih avtorjih izkazala televizija kot najbolj učinkovita, medtem ko so drugi avtorji večjo moč pripisali tisku. Po njihovem mnenju je tisk veliko bolj ustrezen za spreminjanje družbeno pomembnih (ideoloških, političnih) stališč, medtem ko televizija deluje v glavnem na oblikovanje čuta za lepoto, oblačenje, ugajano vedenje, popularizacijo glasbe in slično. Zato naj bi na televiziji pridobili zlasti ljudje, ki blestijo z zunanjim videzom in privlačnostjo.

Nasploh je televizija, med vsemi množičnimi občili (mass media) deložna največje pozornosti. Nekateri trdijo, da je poleg avtomobila prav televizija tista tehnična iznajdba, ki je najbolj v osnovah spremenila način življenja sodobnega človeka. Med mnogimi spremembami, ki jih televizija povzroča pri človeku, je posebno zanimiva t. i. »kriza jezika«. Nekdanje zgovorne in bučne večere v družbi je zamenjalo v glavnem molčeče spremljanje programa, kar prav gotovo ne spodbuja človekovih govornih sposobnosti in veščin. Zaskrbljenost ob tem dejstvu pa je najbrž neumestna, kajti tak je pač razvoj: pisano besedo zamenjuje glas, predvsem pa slike. Človek postaja vse bolj »audiovizualen«. Knjige izgubljajo na pomenu, a če se že tiskajo, so v primerjavi z nekdanjimi izdajami bogato opremljene z diagrami, grafikoni, tabelami in drugim slikovnim materialom, kar vse kaže na

usmerjanje v »vizualno obnašanje« oz. »slikovno kulturo«.

KAKSNE POTREBE ZADOVOLJUJEJO MNOŽIČNA OBČILA

Običajno se misli, da masovna sredstva komunikacije edinole obveščajo, izobražujejo in zabavajo. In če pogledamo programe RTV, kina ali naslove časopisov, potem je na prvi pogled res videti, da se streže samo informiranju, izobraževanju in razvedrilu. A to je le površen vtis. Dokazano je namreč, da služijo množična občila sodobnemu človeku tudi za zadovoljevanje številnih drugih psiholoških potreb.

Nadomestek za prijateljstvo

Sociologi in psihologi že dalj časa proučujejo zanimivo protislovje sodobnega človeka, zlasti tistega v mestih: neprestano navezuje stike z velikim številom ljudi, a vendar ne najde globljega stika in prijateljstva. Zato si ta »množica osamljenec« večkrat išče prijatelja v radiu, časopisu, televiziji. Enostavno jih lahko prikljče in prav tako enostavno se jih lahko odkriža. Da se ljudje resnično navežejo na množična občila in njihove junake, nam pričajo brezštevilna pisma, ki jih prejema časopisi in RTV hiše. Včasih se zgodi, da npr. televizijo gledalci naslavlja kot osebo (»draga prijateljica«).

Množična občila dajejo vtis neposrednosti stikov. Na izvajalca z ekrana ali zvočnika gledajo mnogi kot na človeka, ki resnično sledi v njihovi sobi: odobravajo njegova izvajanja, se mu smejejo ali pa se razburjajo in preklinjajo.

Domače raziskave so pokazale, da množična občila zadovoljujejo potrebo po družabnosti bolj pri ženskah kot pri moških. Posebej velja to za gospodinje, saj je med njimi kar 78 % takih, ki so izjavile, da jim je družba množičnih občil (radia, televizije itd.) ljubša od družbe prijateljev in znancev. (Nadaljevanje prihodnjik)

F. Belčič, dipl. psih.

JESENIŠKE NOVICE

Novice iz radov- ljiške občine

Za ponedeljek dopoldne je bilo predvideno, da bodo družbenopolitične organizacije občine in delavska univerza podpisale družbeni dogovor o družbenem izobraževanju. Zaradi nekaterih nejasnosti ob predlogu besedila dogovora, so podpis spet odgodili. Tako je akcija, ki naj bi v naši občini zagotovila smotrnejše in bolj enotno družbeno izobraževanje, spet zavrtja z odložitvijo podpisa, ki naj bi predstavljal rdečo luč za konkretnije dogovarjanje o organiziranju stalnega in programiranega družbenega izobraževanja.

Pomislek k dogovoru o družbenem izobraževanju je izrekel že izvršni odbor občinske konference SZDL, ki je menil, da predlog dogovora obvezuje samo družbene organizacije in druge podpisnike, ne obvezuje pa delavske univerze s konkretnim programom. V besedilu dogovora je jasno zapisano, da je družbeni dogovor samo splošen akt na osnovi katerega bi šele sklepali konkretne dogovore z jasno postavljenimi finančnimi in delovnimi obveznostmi podpisnikov. Družbeni dogovor bi kot splošen akt zadolževal družbene in druge delovne organizacije, da bi bolj organizirano skrbela za družbeno izobraževanje in tudi predlagale konkretne oblike in vsebino izobraževanja. Delavska univerza pa bi njihove predloge organizacijsko in strokovno uresničevala. Vendar nekateri menijo, da bi podpisniki pogodbe tako postali samo financerji delavske univerze, kar pa je še zlasti za družbene organizacije, ki že itak dobivajo premajhna sredstva za redno dejavnost, nesprejemljivo.

Prav gotovo so viri zadostnih sredstev za družbeno izobraževanje še nerešen problem, še bolj pa je res, da delavska univerza sama problema ne bo in tudi ni dolžna rešiti. Prav v tem pa je bistvo družbenega dogovora, saj z njim bi vsa družba bila

nosilec organiziranega družbenega izobraževanja, strokovni izvajalec pa delavska univerza. Če smo zainteresirani za temeljitejši izobraževanje delovnih ljudi, da bodo zares lahko sposobni in razgledani samoupravljalci, potem okrog dogovora ne bi smelo biti pomislekov. Pa tudi dejstvo, da ima Železarna že lasten dovolj obsežen sistem izobraževanja, ne bi smel biti izgovor za odlaganje podpisa pogodbe. Tudi izven Železarne je dovolj potreba po družbenem izobraževanju, zato s podpisom pogodbe ne bi smeli zavlačevati.

Na torkovi seji sveta za šolstvo, prosveto, kulturo in telesno kulturo so navzoči najprej poslušali poročilo o stanju šolske telesne vzgoje v naši občini. Poročilo zajema predvsem materialne pogoje za telesno vzgojo zato so predlagali naj bi poročilo dopolnili tudi z podatki in ugotovitvami glede vsebine dela telesne kulture na šolah. Poleg tega bo z dograditvijo šole v Zirovici, problem prostora v glavnem rešen, razen sveda na Jesenicah, kjer je gradnja novih telovadnic za potrebe gimnazije, ZIC-a in osnovne šole nujno potrebna. O programu in potrebnem prioritetenemu redu pa bo sveda treba še govoriti, kakor tudi o primernih lokacijah za gradnjo telovadnic na Jesenicah.

Poleg tega so na torkovi seji govorili tudi o nekaterih drugih zadevah. Glede predloga za sofinanciranje gradnje novega šolskega centra ZP Iskra v Kranju so navzoči menili, da bodo razpravljali takrat, ko bo izdelan program organiziranosti srednjega šolstva na Gorenjskem.

Daljši časa so se zadržali tudi pri predlogu za spremembo odloka o podeljevanju Prešernovih nagrad. Žirija je namreč predlagala, da naj bi Prešernove nagrade ne bile več nagrade posameznih občin, temveč nagrada celotne

Gorenjske. To naj bi bolj poudarilo pomen Prešernovih nagrad, poleg tega pa žirija predlaga, da bi nagrade podeljevali predvsem za originalne stvaritve na področju umetnosti in znanosti in šele v drugi vrsti za izredne dosežke pri kulturnem ustvarjanju. Člani sveta se niso strinjali s takimi predlogi in so menili, da naj bi ostalo tako, kot dosedaj, ko je vsaka občina praktično financirala nagrado za nagradjenca iz svoje občine. Predlagali so tudi, da bi v primeru, da je treba nagrado podeliti nekemu, ki je pomemben za širše področje, prispevek delili. Želeli so vedeti tudi za kriterije za podeljevanje Prešernovih nagrad, menili pa so še, da naj bi Prešernove nagrade podeljevali za življenjsko delo na umetniškem in znanstvenem področju in enakovredno tudi za amatersko kulturno delo.

Na zadnji seji občinskega odbora ZRVS je bila postavljena ocena dosedanjega dela te organizacije in določene smernice za sestavo programa njenega dela v letu 1973. Ocena dosedanjega dela je zajemala predvsem dejavnost te organizacije na družbenopolitičnem področju, udeležbo članov na predavanjih in njihovo disciplino ter njih vključevanje v organizacijo ZK. Odbor je določil organizacije in člane ZRVS, ki jim bodo na slavnostni akademiji ob dnevu JLA podeljene plakete in priznanja za njihovo aktivnost tako na strokovnem kot na političnem področju.

Programska komisija je skupno s predstavniki krajevnih organizacij ZRVS določila tudi termine izpitov za člane ZRVS v mesecu decembru po posameznih krajevnih organizacijah in sicer:

17. 12. 72 Mojstrana, 18. 12. 72 Jesenice, 19. 12. 72 Zirovnica, 20. 12. 72 Kranjska gora, 23. 12. 72 Javornik, 26. 12. 72 Jesenice (ponavljanje).

J. J.

Letošnje svečanosti ob praznovanju dneva republike so bile v vsej občini zelo slovesne in množične. Pobudnik proslav so bile krajevne organizacije SZDL in krajevne skupnosti, program pa so izvajala kulturna društva in skupine. Poleg proslav se je zvrstilo v preteklem tednu tudi precej drugih prireditev. ZKPO je pripravila tradicionalno likovno razstavo v graščinski dvorani v Radovljici, na kateri je razstavljalo 20 amaterjev. Občinski odbor Rdečega križa je svečano podelil priznanja in nagrade večkratnim krvodajalcem in organizatorjem krvodajalskih akcij. Veletrgovina Specerija Bled je proslavo povezala s svojo prireditvijo ob 15-letnici obstoja podjetja. V Ribnem pa je občinska konferenca ZM skupaj z vojaki iz Bohinjske Bele organizirala javni kviz o poznavanju življenjske poti tovariša Tita.

Krajevna konferenca SZDL Radovljica je ob praznovanju dneva republike na prireditvi v osnovni šoli podelila pismena priznanja Pašanu Mehmedinoviču za 75-letni življenjski jubilej in dolgoletno delo v družbenih organizacijah, Zlatu Kavčiču in Stanku Artičku za požrtvovalno delo z mladimi športniki in kolektivu Knjigovelnica Radovljica za delovne uspehe in vzorno sodelovanje z družbenimi organizacijami. Krajevna skupnost je dala enako priznanje komornemu zboru A. T. Linhart iz Radovljice za 20-letno kulturno dejavnost in uspehe.

V ponedeljek 27. novembra je bila 46. seja obeh zborov občinske skupščine. Odborniki so sprejeli odlok o načinu in postopku pri sklepanju družbenih dogovorov o cenah ter obravnavali poročila o rezultatih gospodarjenja v družbenem sektorju kmetijstva, o problemih varstva okolja in o turistični sezoni 1972.

V Radovljici so pred kratkim odprli prenovljeno klavnico veletrgovine Specerija Bled. Klavnica spada med najmodernejše v Jugoslaviji in ima zmogljivost 2500 ton mesa letno, hladilne prostore za 60 ton mesa, predelovalnico, pakirnico, garderobe in sanitarne prostore.

Kmetijska zadruga Radovljica, z obratoma Bled in Poljče, ima v obdelavi 390 ha zemljišča, od tega kar 271 ha travnikov in pašnikov, 93 ha njih in vrtov in 26 ha sadovnjakov. Dnevno odda okoli 3800 litrov mleka, letno pa proda za zakol 44.500 kg živine.

Stanovanjska problematika je osrednja tema, s katero so se ukvarjali na partijskih sestankih in razpravah v občinski skupščini. Ugotovitve kažejo, da v občini temu vprašanju niso posvetili dovolj skrbi, kar je očitno v razmerju privatne in družbene gradnje stanovanj. V zadnjih letih je bilo zgrajeno samo 128 stanovanj, od tega le 47 družbenih v blokih.

Klub zdravljenih alkoholikov v Radovljici si je v novembru — mesecu boja proti alkoholizmu zadal zelo širok program akcij in jih v celoti tudi izvršil. Med drugim je organiziral poučna predavanja o škodljivosti in posledicah alkohola v višjih razredih osnovne šole, v poklicni šoli in v delovnih kolektivih Veriga, Plamen in Elan.

Od sredine novembra do konca leta bodo na Bled prihajale večje skupine sovjetskih turistov. Pogodbo z Jugotursom, ki organizira njihova potovanja so podpisali v hotelu Jelovica in Kompas, ki gosti vsako skupino po dva dni. Sovjetski turisti z Bleda odhajajo v Dalmacijo. Blejski gostinci so z ruskimi gosti zelo zadovoljni.

Mestno gledališče iz Ljubljane je včeraj 7. decembra ob 19.30 gostovalo v festivalni dvorani na Bledu s komedijo Alana Ayckbourn »Ljubezen druge polovice«.

Občinska skupščina je sprejela družbeni dogovor o stalni družbeni pomoči socialno ogroženim občanom. Letos prejele tako pomoč 129 občanov, med njimi 12 otrok in 21 invalidov. Poprečna preživalnina je letos znašala 283 din, v naslednjem letu pa jo bodo zvišali v sorazmerju z zvišanjem življenjskih stroškov.

V ponedeljek je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta skupaj s komisijo za samoupravljanje obravnavalo naloge sindikatov po seji CK ZKS in po sklepih občinske konference ZK. Na seji so razpravljali tudi o srednjeročnem programu razvoja stanovanjske gradnje v občini.

Iniciativni odbor kluba študentov iz Radovljice je sklical v soboto 9. decembra v sejni dvorani občinske skupščine Radovljica ustanovno konferenco. Izvolili bodo vodstvo in organe kluba, sprejeli statut in program delovanja kluba in obravnavali problematiko študentov v Radovljici.

Na petkovi proslavi krvodajalcev, ki jo je organiziral občinski odbor RK so prejeli trije krvodajalci posebne plakete: Marija Šparovec z Bleda, ki je dala kri že 44-krat, Karlo Špik iz Lesc je dal kri 42-krat, Marica Veber z Gorij pa je dala kri 29-krat.

Uspešno tekmovanje ptic pevk v lepoti in petju

Na Jesenicah dve leti deluje Društvo za varstvo in vzgojo ptic. Pred ustanovitvijo samostojnega društva, so bili gojitelji ptic pevke vključeni v ljubljansko društvo. Od kar so na Jesenicah samostojni, prirejajo tudi samostojno društveno tekmovanje v lepoti barvnih kanarčkov, papig in eksotov ter v petju kanarčkov — vrvivcev.

Letošnjega tekmovanja 2. in 3. decembra v prostorih osnovne šole Prežihov Voranc, se je udeležilo 15 gojiteljev ptic. Prvi dan je bilo lepoto tekmovanje. Prvo in drugo mesto so dobili barvni kanarčki Antona ZIDARJA,

drugi pa so bili kanarčki Jožeta DASKOFLERJA. Prvo in tretje mesto so zasedle papige Jožeta DASKOFLERJA, drugo pa Armanda HUDRIČA. Lepoto ptic je ocenjeval sodnik Ludvik SIMONČIČ iz Ljubljane.

Naslednji dan je bilo tekmovanje v petju. Prvi so bili v A in B skupini kanarčki Antona LANGUSA, drugi pa Leona ŽENERJA. Skupno je ta dan tekmovalo sedem kolekcij, v kateri so po štiri ptice pevke. Najboljše kolekcije obeh omenjenih, so dobile pravico za nastop na zveznem tekmovanju, ki bo

17. in 18. decembra v Ljubljani.

Sodnik Janez GRABEC iz Slovenj Gradca je dejal, da so kanarčki, ki so nastopali lepi, mirni in da spadajo v sam vrh jugoslovanskih kanarčev — pevcev. Menil je, da bi se tudi na mednarodnih tekmovanjih uspešno uvrstili. Rezultate bodo razglasili 2. decembra potem, ko bodo znani tudi rezultati zveznega tekmovanja.

Razstavo domačih in zunanjih ptic bodo člani društva z varstvo ptic Jesenice pripravili predvidoma v šoli Prežihov Voranc ob šolskih počitnicah, to je po 20. januarju 1973.

Stroški za novoletna darila morajo biti javni

Na 14. seji komiteja, ki je bila v torek 5. decembra, so člani sprejeli med drugimi tudi naslednji sklep: »Znana je iniciativa mariborskih komunistov, ki so jo podprli na 29. seji CK ZKS in pobuda kranjskih komunistov na njihovi konferenci, da se delovne organizacije odpovedo novoletnim darilom. Ta akcija, ki v skladu s sklepom 36. seje predsedstva ZKJ o vsestranskem varčevanju prerašča v jugoslovansko akcijo, je doživela podporo velike večine članov ZK in drugih delovnih ljudi.

Tudi na Jesenicah ni ostala brez odziva. Skupščina obci-

ne Jesenice in občinski sindikalni svet Jesenice sta ob podpori vseh družbeno-političnih organizacij pozvala delovne organizacije v občini, da namesto novoletnih čestitk, daril, reklam in oglasov prispevajo ustrezen znesek v sklad za varstvo otrok v naši občini.

Ta plemenit predlog podpiramo in predlagamo vsem komunistom, da si prizadevajo za podporo v svojih delovnih organizacijah. Hkrati se zavedamo, da ne bo šlo tudi brez običajnih oblik novoletnih daril kot so čestitke, koledarji, oglasi in podobno. Pozivamo, vse, da take obli-

ke skrbijo na minimalen obseg.

Zahtevamo pa, da se vsi stroški, ki bodo nastali v zvezi z novoletnimi darili, javno objavijo v delovni organizaciji na tak način, da bodo podatki dostopni slehernemu delavcu in izpostavljeni kritični presoji kolektiva. Samoupravni organi v delovnih organizacijah morajo preverjati izvrševanje tega sklepa in obravnavati njegove kršilce.

Neizpolnjevanje tega sklepa bomo smatrali tudi za kršitev partijske discipline in odgovorne komuniste klicali na odgovornost.

Na seji komiteja so obravnavali še druge naloge, ki jih morajo jeseniški komunisti ob podpori vseh delovnih ljudi izvršiti na osnovi pisma predsedstva ZKJ, ter na osnovi četrte seje občinske konference ZKS Jesenice.

Tako so na seji komiteja opozorili na neizpolnjevanje nalog, za katere so se komunisti že obvezali, glede sprejemanja v Zvezo komunistov in glede uresničevanja prve faze ustavnih sprememb. Občinski sindikalni svet že sodeluje s skupino delovnih organizacij, ki se pripravljajo na ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela, komite pa je sklenil opozoriti Kovičarja in HP Gorenjka, da pospešita razprave glede formiranja TOZD in izboljšanja samoupravnih odnosov.

Člani komiteja so tudi podprli reorganizacijo krajevnih organizacij Zveze komunistov po principih, ki jih je predlagala komisija za organiziranost in razvoj ZK ter se zavzeli za čimprejšnjo realizacijo.

Podprli so tudi ukrepe za odpravo nelikvidnosti, ki bodo začeli veljati s 1. januarjem 1973 in se zavzeli za deblokacijo žiro-računa železarne Jesenice po programu, ki so ga sestavili v železarni.

D. Pleš.

Komisija za podeljevanje priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda
pri občinski konferenci SZDL Jesenice, cesta maršala Tita 86

RAZPISUJE ZA LETO 1973 PET PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE, KI BODO PODELJENA OB OBLETNICI USTANOVITVE OF — 27. APRILA 1973

Priznanje OF se podeljuje posameznikom, družbeno-političnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične, kulturne in organizacijske dosežke pri razvijanju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov.

Priznanje OF se podeljuje tistim posameznikom in organizacijam, ki so s svojim delom posamezniki pa tudi z drugimi osebnimi kvaliteta, prispevali k dosežkom trajne vrednosti in s tem vplivali na uveljavljanje in razvoj socialističnega družbenopolitičnega sistema, demokratičnih socialističnih odnosov, za krepitev in razvoj samoupravljanja, zlasti pa za dosežke, ki pospešujejo delovanje občanov in delovnih ljudi na vseh področjih in v vseh oblikah družbenega življenja.

Kandidate za priznanje OF lahko predlagajo posamezniki, ustanove ali organizacije. Predlogi naj bodo poslani komisiji do 15. januarja 1973. Kasnejših prijav komisija ni dolžna upoštevati.

Predlogi morajo poleg kratkega življenjepisa in natančnega naslova vsebovati tudi čim popolnejšo utemeljitev razlogov, zaradi katerih je kandidat predlagan za Priznanje OF.

Predlogi naj bodo napisani na posebnih obrazcih, ki so na razpolago pri občinski konferenci SZDL Jesenice.

Sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo

V soboto, dne 25. novembra so bili v gledališču Tone Čufar sprejeti v pionirsko organizacijo cicibani iz osnovne šole Prežihov Voranc. V kratkem kulturnem sporedu so nastopali šolski

mladinski pevski zbor in recitatorji.

To je bil velik dan za cicibane, ki so bili po sprejemu povabljeni na skromen pri-
grizek.

Mirko Bogataj

Kranjskogorski pionirji za dan republike

Kot po vseh krajih Slovenije in Jugoslavije smo se tudi kranjskogorski pionirji dobro pripravili na praznovanje dneva republike. V torek, 28. novembra, ob 11. uri smo se zbrali v novi telovadnici naše osnovne šole, kjer je najprej tovariš ravnatelj prebral nekaj misli o zgodovini praznika, o današnjem praznovanju in situaciji v svetu.

Za njim je napovedovalka Metka napovedala sprejem prvošolčkov v pionirsko organizacijo. Mali šolarji so s pionirsko zaobljubo obljubili, da bodo vredni člani pionirske organizacije. Po zaobljubi so jim pionirji zavezali rdeče rute, pokrili kape in pripeli pionirske značke. Predsednik naše pionirske organizacije pa jim je razdelil izkaznice. Na prsi so vsakemu novemu pionirčku pripeli bel nagelj privezan z našo zastavo, ki jim ga je za to priliko podarila krajevna organizacija DPM.

Vsi mali pionirčki so nato skupaj povedali pesmico »Mi smo pionirčki mali«. Mala Brigita in Joža pa sta zapela

pesmico o koroški Mojci, s katero sta dokazala, da tudi prvošolčkom niso tuje razmere na Koroškem.

Za malimi pionirčki so se na proslavi zvrstili gojenci našega vrtca, nato pa učenci vseh razredov naše šole. Vrstili so se skeči, deklamacije, petje partizanskih, narodnih in zabavnih pesmi. Proslava je izgledala kot oddaja »Pokaži kaj znaš«. Vsak razred je hotel biti boljši in le težko bi se bilo odločiti za najboljšo točko, prav vse so bile lepe.

Po obširnem programu je Metka napovedala konec in zaželela vsem prijetno praznovanje.

Nove pionirčke pa je zastavonoša Andrej odpeljal v jedilnico, kjer jih je čakala lepo pogrnjena miza in kjer so vsi presrečni pojedli hrenovko, dobro tortico, banano in popili sladko oranžado. Na koncu so še vsi skupaj zapeli in se veseli odpravili domov.

Dajana Makovec
4. raz. osnovne šole
Kranjska gora

Jeseniški upokojenci kritični

»Na zadnjem članskem sestanku, ki je bil v soboto popoldan, so bili jeseniški upokojenci kaj glasni. Kritizirali so naknadno znižanje obljubljenega povišanja pokojnin in grajali nerazumevanje prisotnih do dejavnosti upokojencev. Rečeno je bilo, da se bodo za svoje pravice borili z vsemi silami, ker so, četudi upokojenci, še vedno aktivni občani in aktivni državljani.

Sestanku, ki je trajal skoraj tri ure, je sledila že tradicionalna igra Pokaži kaj znaš. Tokrat je dala tri na-

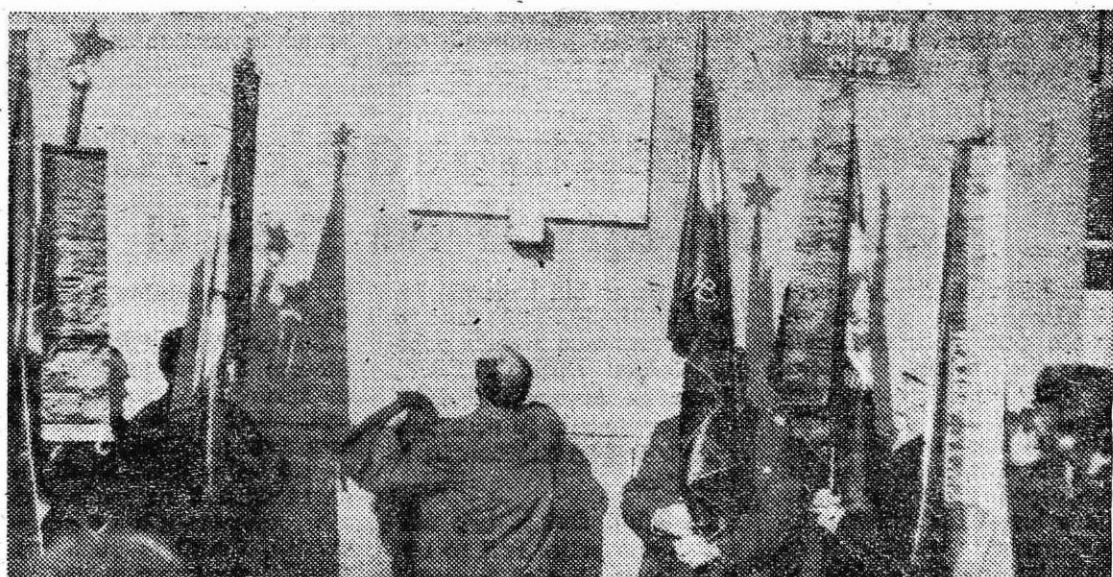
grade v višini 50.—, 30.— in 20.— dinarjev jeseniška poslovalnica tovarne pohištva Florijan Bobič iz Varaždina. Nagrajeni so bili Lojze ZORMAN, Stane RAVNIK in Alojzija KOKALJ. Za naslednje tekmovanje o poznavanju jeseniških trgovin je nagrade že obljubila poslovalnica Slovenija šport. Komisija za rekreacijo, kulturo in od dihe, ki organizira tovrstne družabne večere tudi že pripravlja silvestrovanje za upokojence, ki bo s celovečernim programom.

Jeseniška poslovalnica Špecerija Bled najboljša

Veletrgovina Špecerija Bled je praznovala ob letošnjem prazniku republike 15 letnico obstoja in uspešnega delovanja. Poleg Bleda ima trgovina svoje poslovalnice tudi v Bohinju, v Radovljici, na Zgornji Dobravi, na Brezjah, na Posavcu, v Begunjah, v Gorjah in na Jesenicah. Jeseniška poslovalnica, ki ima svoje prostore v stavbi Union Supermarket, ima od vseh desetih poslovalnic največji mesečni promet (okoli 90 milijonov) in ima najlepše in najčistejše prostore, kar

je zasluga prizadavnega poslovođa in osebja.

Poslovalnica je bila kot najboljša za dan republike tudi primerno nagrajena. Bilo pa bi prav, da bi potrošniki, to so obiskovalci trgovine, bifeja in avtomatskega kegljišča vedeli, da zahajajo v poslovalnico Špecerija Bled in ne Murke. V isti stavbi imajo namreč še svoje prostore Murka Lesce, Merkur Kranj in mesarija Škofja Loka. Jeseničani pa so vse te poslovalnice prekrstili v Murko.

V ponedeljek, 27. novembra, so v Sentvidu nad Ljubljano odkrili spominsko ploščo, kjer je pred tridesetimi leti umrl Tone Čufar, književnik, revolucionar in idejni vodja jeseniškega proletariata pred vojno.

Poleg mladih iz osnovnih šol Jesenic, Ljubljane in Maribora, ki nosijo po njem ime, so se proslave udeležili tudi predstavniki organizacij ZZB NOV občine Jesenice in Sentvid. Predstavniki družbenopolitičnih organizacij Sentvid se že po odkritju zahvalili učencem in obljubil, da bodo skrbeli za obeležje. Izrekel je priznanje jeseniškim pionirjem na iniciativu in učencem vseh treh šol za akcijo s katero so se oddolžili spominu pokojnega revolucionarja ob 30. obletnici njegove smrti.

Toplo sprejeta naša beseda in pesem v Bilčovsu na Koroškem

»Veseli nas, da ste prišli med nas s svojimi književniki in ženskim pevskim zborom in da je naše društvo doletela prijetna dolžnost gostitelja, saj smo že dalj časa razmišljali o takem srečanju. Vemo, da med Kulturno umetniškimi klubom Tone Čufar z Jesenic in Slovensko prosvetno zvezo v Celovcu oziroma med slovenskimi književniki in koroškimi besedami ustvarjalci obstaja trdna zveza prijateljstva in resničnega sodelovanja. Vemo, da so bili naši književniki in tudi druge koroške skupine že večkrat gost vašega kluba in da jim vi danes s svojim gostovanjem vračate obisk. Prepričani smo, da je taka povezava in sodelovanje z matičnim narodom za nas koroške Slovence življenjsko važno in potrebno, kajti med seboj se moramo spoznavati na vseh področjih, posebno na kulturnem. Zato bomo pozorno prisluhnili besedi vaših pisateljev in pesnikov ter pesmim ženskega zbora ter tako spoznali del vašega kulturnega ustvarjanja.« S temi besedami je pozdravil besedne ustvarjalce, recitatorje in pevce predsednik Slovenskega prosvetnega društva Bilka v Bilčovsu na Koroškem Rupert Reichman na nedeljskem gostovanju.

Že vsa povojna leta so društva in skupine bolj ali manj pogosto sodelovala s Slovensko prosvetno zvezo v Celovcu oziroma društvu, ki jih ta zveza povezuje. Zadnji dve leti pa je sodelovanje z našo narodnostno skupnostjo v Avstriji, prav po zaslugi kulturno umetniškega kluba Tone Čufar, ki deluje pri istimenskem delavskem prosvetnem društvu Svoboda Jesenice, dobila trajne in vsebinske bolj poglobljene razsežnosti. Te razsežnosti ocenjujejo koroški kulturni delavci sami kot resnično vključevanje slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji v enotni slovenski kulturni prostor. Nedeljsko srečanje v Bilčovsu je le ena izmed oblik sodelovanja in

povezovanja med matičnim narodom in koroškimi Slovenci.

Literarno-glasbeni večer v Bilčovsu ob popolno zasedeni dvorani, je v vseh pogledih uspel. V prvem delu so člani amaterskega gledališča Tone Čufar: Stanka Geršakova, Slava Maroševića, Igor Škrli in Samo Reškovac ter slovenski gledališki in filmski igralec, naš domačin Miha Baloh, brali pesmi in prozo besednih ustvarjalcev vključenih v kulturno umetniški klub Tone Čufar. Predstavili so literarna dela že znanih slovenskih književnikov: Cvetka Zagorskega, Miha Klinarja, Ivana Jana, Črtomirja Sinkovca in Valentina Cundriča ter dveh mlajših, ki sta poka-

zala v zadnjem času največji napredek: Benjamina Gracarja in Marije Mencingerjeve. Klinar, Cundrič, Gracar in Mencingerjeva pa so bili na večeru tudi prisotni. Tako toplo in pozorno, kot je bila slovenska umetniška beseda sprejeta v Bilčovsu, je lahko le med ljudmi, ki jim je to materinski jezik, ki je bil med njimi zatiran skozi desetletja in je še danes in, ki ga kljub temu ohranjajo in prenašajo na mlajše rodove.

V drugem koncertnem delu, se je z izredno skrbno izbranim programom predstavil ženski zbor Jesenice pod vodstvom zborovodja prof. Milka Škoberneteta. Kakovostna izvedba zahtevnega koncertnega programa je navdušila poslušalce. Poleg ponovitve pesmi Pojdam u Rute, so ob koncu morali dodati še eno pesem in še in še bi domačini poslušali...

Majhna pogostitev, ki jo je pripravilo domače društvo po zaključku programa pa je bilo pravzaprav le nadaljevanje pevskega programa. Po tem, ko je vokalni oktet domačega društva zapel gostom z Jesenic nekaj koroških narodnih pesmi, sta se zboru menjavala v petju še vedno ob številnih poslušalcih domačinih. Čas pa je neusmiljeno potekal. Slovo je bila skupna pesem ob toplem stiskurok in enoglasni želji vseh: kmalu na svidenje. Čeprav je megla zastirala pogled na Gure, Rož, Podjuno, Zilo in številna jezera, so njihovo lepoto Jeseničani kljub temu občutili prek teh imenitnih ljudi, koroških Slovencev, ki s svojo toplino in neposrednostjo izražajo vso to lepoto.

V dopoldanskih urah istega dne so imeli predstavniki kulturno umetniškega kluba Tone Čufar razgovor na sedežu Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. Razgovoru je prisostvoval predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci ZWITTER in tajnik Slovenske prosvetne zveze na Koroškem in pesnik Andrej Kokot. Ob izmenjavi mnenj o dogajanjih na Koroškem in o sedanjem stanju, so se dogovarjali tudi o nadaljnjem medsebojnem sodelovanju in o vključevanju naše narodnostne skupnosti na Koroškem v enotni slovenski kulturni prostor. Pri tem sta poudarila oba koroška predstavnika, je veliko naredil jeseniško kulturno umetniški klub Tone Čufar s svojimi LISTI, kulturno umetniško prilogo Zelezarja, ki koroške besedne ustvarjalce že dve leti vključuje v svoje delo in program kot sebi enake in ne kot goste. Poleg drugega so se dogovorili, da bodo slovenski besedni ustvarjalci iz Koroške in moški pevski zbor SPD Bilka iz Bilčovsa, v januarju ali februarju prihodnjega leta priredili na Jesenicah literarno-glasbeni večer.

Balada o trobenti in oblaku na programu gledališča

V počastitev dneva republike je gledališče Tone Čufar na predvečer 29. novembra pripravilo recital znanega besedila Cirila Kosmača BALADA O TROBENTI IN OBLAKU. Upriporitev je po mnenju vseh udeležencev zelo uspela in je na vse naredila izredno globok vtis, saj je besedilo v resnici potreslo, izvedba pa je bila zelo solidna in tudi nekaj novega.

Novela Cirila Kosmača BALADA O TROBENTI IN OBLAKU velja za eno najlepših proznih besedil slovenske povojne književnosti in za eno najpretnesljivejših in človeško izpovednih besedil s partizansko tematiko. Novela je zanimiva že pred leti tudi filmske delavce, ki pa žal, besedilu vrednega filmskega izraza niso našli, čeprav film odlikuje odlična igra nekaterih glavnih igralcev. BALADA O TROBENTI IN OBLAKU je zaradi zanimivosti in vrednosti našla tudi priredbo za klubske uprizoritve v obliki recitala.

Besedilo je bilo izbrano tudi kot praktična izkušnja za mlade udeležence dramskega tečaja, letos pomladi. Seveda pa mladi igralci v celoti niso bili kos zahtevnosti recitala in so besedila-glavnih nosilcev dogajanja za javno uprizoritev prevzeli znani igralci jeseniškega amaterskega gledališča. V vlogi Temnikarja nastopa Oto Gerdej, v vlogi Temnikarice Slava Marošević, v vlogi Lužnikovega Martina pa Matjaž Modic, poleg nekaterih mlajših. Klubske uprizoritve BALADE O TROBENTI IN OBLAKU je kot gost zrežiral Jože Vozny, sceno pa je pripravil Bojan Čebulj.

Gledališče je BALADA O TROBENTI IN OBLAKU dala v svoj reden spored v prepričanju, da tudi s takimi uprizoritvami lahko gledalcem posreduje umetniški užitek in približa ljubiteljem slovenske besedne mojstrovine njenih oblikovalcev. Za nedeljo zvečer napovedana predstava BALADA O TROBENTI IN OBLAKU bo nemara za ljubitelje gledališča nekoliko nenavaden, toda prav gotovo nadvse zanimiv, vreden gledališki dogodek, ki bi ga bilo škoda zamuditi.

Tri kakovostne kulturne prireditve za dan republike

Najbrž že dalj časa nismo dan republike proslavili s tako kakovostnimi prireditvami kakor letos, pa tudi za spoznanje boljše udeležbo, čeprav še ne zadovoljivo.

Ze v četrtek 23. novembra so v avli občinske skupščine odprli spominsko razstavo štirih jeseniških revolucionarjev umetnikov in sicer: Toneta Čufarja, Staneta Bokala, Slavka Savinca in Viktorja Gregorčiča. Zelo nazorno je z različnimi eksponati, slikami in dokumenti prikazana njihova literarna in slikarska ustvarjalnost, ki je pri vseh ostala še neizpovedana, kajti vsi trije so mnogo prezgodaj omahnili pod fašističnimi krogli. Razstavo je zelo funkcionalno in estetsko pripravil tehnični muzej Zelezarne s svojim oddelkom za delavsko gibanje in NOB. Ob izredno številni udeležbi je kulturni program izvajal vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Zirovnica Breznica pod vodstvom zborovodje Marjana Jemca.

Na predvečer dneva republike pa so v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli že tradicionalno kolektivno slikarsko razstavo domačih likovnikov, ki so združeni v DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. S svojimi deli se predstavljajo kar 18 avtorjev v različnih izraznih tehnikah. Ob prav tako zelo dobrem obisku, je kratek uvodni kon-

cert izvajal mladinski pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc pod vodstvom zborovodja Janka Pribošiča.

Nedvomno pa bo mnogim žal, da so zamudili osrednjo proslavo ob dnevu republike, ki jo je pripravilo amatersko gledališče Tone Čufar z recitalom literarnega dela Cirila Kosmača BALADA O TROBENTI IN OBLAKU. Kakor nas je precej razočarala udeležba (77!) nas je toliko bolj prijetno presenetil recital, ki ga je kot gost zrežiral Jože Vozny. Ob izredno funkcionalni glasbi in učinkoviti sceni so recital poleg znanih jeseniških gledaliških igralcev izvajali tudi nekateri mladi igralci, ki se uspešno vključujejo v jeseniško gledališko ustvarjanje. Ob zelo dobrem režijskem oprejemu je recital izredno uspel, čeprav bi morda nekatere podrobnosti lahko še izboljšali v korist še večjega uspeha.

Vendar pa to celotnega uspeha recitala ne zmanjšuje, celo obratno, jeseniški gledališčniki so s tem odprli novo izrazno možnost tudi drugim igalskim skupinam v občini, ki večkrat životarijo ali se lotevajo odrskih stvari, ki jim niso kos. Resnično zaslužijo za izredno uspel večer vse priznanje.

Kot sklepna misel naj velja že v uvodu poudarjena ugotovitev, da smo na Jesenicah sposobni organizirati in pripraviti zelo kakovostne prireditve.

Občni zbor kinoamaterjev

V sredo 13. decembra se bodo že osmič zapored zbrali člani filmske skupine ODEON na rednem letnem obnem zboru, pregledali dejavnost v letošnjem letu in začrtali program za naslednje leto. Upajo pa, da se bodo na zboru zbrali tudi drugi, ki jih zanima filmska umetnost in kinoamaterska dejavnost.

Letošnje leto v celotni dejavnosti filmske skupine ni bilo tako uspešno kot prejšnja leta. V tej splošni oceni pa je seveda izvzet festival amaterskega filma. Festival, peti po vrsti, je bil prvič uradno z mednarodno udeležbo, v konkurenci so poleg jugoslovanskih kinoamaterjev sodelovali še avstrijski, italijanski, pa izven konkurence. Festival je bil razdeljen v dva dela, prvič so v posebni konkurenci sodelovali planinski filmi, drugi del pa so sestavljali dokumentarni, igrani in eksperimentalni filmi. Število filmov je bilo rekordno, kar 157 v konkurenci in pet izven konkurence, podobno pa tudi 122 avtorjev v konkurenci in trije izven konkurence ter 40 kinoklubov v konkurenci in dva izven konkurence. Ker je bilo število prispelih filmov večje, je razumljivo, da je bilo tudi več kvalitetnih filmov.

Letos člani skupine niso posneli toliko filmov, kot v preteklih letih, zato je razumljivo, da na festivalih niso dosegali vidnejših uspehov. Sodelovali so na petih festivalih, od tega na dveh v inozemstvu. Filmi so bili prikazani in nagrajeni na enem domačem, prikazani pa na obeh inozemskih festivalih. Trenutno pa so filmi članov skupine še na dveh festivalih.

Klubske večeri so bili samo trije, tečaj za kinoamaterje, ki bi moral biti novembra pa bodo organizirali v januarju kolikor bo dovolj prijavljenecv.

Program dela za naslednje leto, ki bo predložen v potrditev na obnem zboru je podoben kot prejšnja leta. Festival bo od 20. do 22. aprila, pokroviteljstvo pa bo po vsej verjetnosti prevzela revija Antena, nad planinskim delom festivala pa kot že običajno Planinska zveza Slovenije. Ker je festival doslej precej zaviral ostalo dejavnost skupine, bodo v upravni odbor skupine izvolili enega ali dva člana, ki bosta vse leto delala za festival, ostali člani pa se jima bodo priključili le zadnji mesec. Verjetno pa bodo prebrodili tudi letošnjo krizo, saj imajo za naslednje leto pripravljene več scenarijev, upajo pa da bodo pripravili tudi več kvalitetnih filmskih večerov.

Občni zbor skupine bo v sredo 13. decembra ob 19. uri v klubskih prostorih na cesti Zelezarjev 26 (uprava GP Zelezar - stari internat).

Premiera na odru javorniške Svobode

V soboto 2. decembra je bila v dvorani delavskega doma Albina in Julke Pibernik na Javorniku premiera vesele igre TOLMUN IN KAMEN, ki jo je napisal Tone PARTLJIČ. Igro je režiral Janez Kejžar, igrali pa so: Ivanka Martelakova, Jelka Svetinova, Franci Tušar, Lojze Vengar, Drago Suligoj in Adam Kostič. Kljub slabemu vremenu je bila prva letošnja premiera na Javorniku lepo obiskana; člani dramskega oddelka Svobode Javornik pa se bodo z igro TOLMUN IN KAMEN v nedeljo 10. decembra ob 19. uri zvečer predstavili v dvorani na Breznici, v četrtek 21. decembra pa bodo gostovali v dvorani Svobode I. v Trbovljah.

ŠAHOVSKE NOVICE - ŠAHOVSKE

Šahovski turnir Vatrostalne

Ob dnevu republike so imeli šahisti v šahovskem domu na Jesenicah vrsto turnirjev in prireditev in na ta način proslavili obletnico rojstva republike. V ponedeljek, 27. novembra, so se najprej med seboj pomerili šahisti, delavci Vatrostalne OTS II. Jesenice, ob desetletnici Vatrostalne.

Šahovskega turnirja, ki ga je uspešno vodil Martin JAN st., se je udeležilo osem igralcev, delavcev Vatrostalne.

Najbolj uspešen je bil Milenko PERIČ, ki je osvojil prvo mesto, drugo do četrto mesto si delijo dipl. inž. Janez BIČEK, Marjan SMOLEJ in Branko MARKIZETI.

Šahovsko srečanje upokojencev

Praznovanju dneva republike so se pridružili tudi šahisti upokojenci, ki so se 28. novembra popoldan zbrali v Šahovskem domu za Jelenom. Srečanje upokojencev šahistov je organiziral odbor šahovskega društva z namenom, da se srečajo upokojenci Jesenic, Javornika in Zirovnice na šahovskem troboju. Žal pa so upokojenci šahisti iz Javornika izostali, zaradi česar do troboja ni moglo priti. Razveseljivo pa je, da so se udeležili turnirja upokojenci šahisti iz Zirovnice. Ker zamišljen turnir zaradi odsotnosti upokojencev DU Javornik-Koroška Bela ni mogel biti, so se odločili za turnir upokojencev posamično.

Turnirja se je udeležilo osem upokojencev z Jesenic in Zirovnice. Prvo mesto na turnirju je dosegel Jože PESJAK z 6 in pol točk, drugi je bil Ivan PRYBIL z 6 točkami, tretji Ivan PESJAK s 5 točkami (vsi trije DU Jesenice), četrti Janko PŠENICA iz Zirovnice s 4 točkami.

Jesenice 5 1/2 : Cerknica 4 1/2

V nedeljo, 26. novembra, so se jeseniški šahisti pomerili v drugem kolu II. republiške lige v Cerknici z ekipo tamkajšnjega šahovskega društva in prepričljivo zmagali s 5,5:4,5.

Posebno uspešen je bil naš sodelavec, član šahovskega društva Jesenice, Branko ZORKO, ki je na prvi deski prepričljivo premagal Plavčka. S to igro je ZORKO ponovno dokazal svoj šahovski razvoj in obsežno šahovsko znanje, ki ga uspešno uporablja za domače šahovsko društvo, saj je tako rekoč z vsakega srečanja prinesel osvojeno točko. Zelo uspešen je tudi Bogo KOŠIČ, ki ga odlikuje borbena in dosledna igra, ki jo razvija ob bogatem teoretskem znanju. Tudi drugi igralci, ki sestavljajo prvo moštvo, uspešno sledijo najboljšim. Prezreti ne gre obeh mladincev: Ivana KOSTANJSKA in Mirsada ZAIMKOVIČA, ki že kažeta zrelost igralca, ki jima je z vsakega dosežena točka zadovoljstvo. Manj pa sta seznanjena s teoretičnim znanjem, kar se v igri pogosto kaže kot velika vrzel. Več pozornosti zasluži tudi Marija SVETINA in Ada RADIČ. Medtem ko je Marija SVETINA že rutinirana igralka, saj je tekmovala že na mnogih turnirjih in še vedno nosi glavno breme ženskega šaha na Jesenicah, je Ada RADIČ mlada, toda talentirana igralka, ki šahovski svet šele spoznava, ima pa vse možnosti, da doseže s primernim zanimanjem za šahovsko igro najvišjo raven. Martin JAN st., Janko KOROSEC, Ivan PAVLIN, Anton KRNICAR, Janez CIUHA in Franci RAVNIK so že znani in priznani šahisti in stalni člani prve ekipe. Njihov pomen v društvu je tudi v tem, da lahko svoje bogate turnirске izkušnje in šahovsko znanje posredujejo mlajšim igralcem in tekmovalcem.

Jesenice : Mokronog — zmaga brez boja?

V nedeljo, 3. decembra, bi moralo priti v tretjem kolu II. republiške lige do medsebojnega srečanja med domačimi šahisti in šahisti iz Mokronoga. Žal pa do srečanja s šahisti iz Dolenjske ni prišlo. Tik pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da je bilo srečanje preloženo.

Ker so po doseženih točkah naši šahisti v ligi drugi, za šahovskim društvom iz Postojne, ki so pred nedeljskim tretjim kolom vodili pred našim šahovskim društvom za pol točke, so se za srečanje z dolenjskimi šahisti še posebno skrbno pripravili.

Odbor šahovskega društva je za nedeljsko srečanje sestavil doslej najmočnejšo ekipo, kar društvo nastopa v republiški ligi. Našim šahistom je bilo očitno žal, da šahistov iz Mokronoga ni bilo in jim tudi zmaga brez boja ni razjasnila obrazov, saj bi verjetno prav v tem srečanju lahko dokazali, da so zreli za vstop v I republiško ligo.

Da bi se razpoloženje vnetih šahistov popravilo, je tehnični vodja šahovskega društva Martin JAN st. s sebi lastno rutino vodenja turnirja organiziral priložnostni brzopotezni turnir, ki se ga je udeležilo 16 igralcev. Prvo mesto je z 14,5 točke dosegel Branko ZORKO, drugi z 12,5 točke je bil Martin JAN st., tretji Ivan PAVLIN z 11,5 točke, sledili so: Janko KOROSEC z 10 točkami in Miha BALANČ z 9 točkami. Z 7,5 točke so si delili šesto do osmo mesto: Janez ZURC, Radovan ANĐELIČ in Ivo KOSTANJSKI. Kljub temu, da ni bilo srečanja v ligi, so šahisti izpolnili nedeljsko popoldne za merjenje medsebojnih moči.

V nedeljo, 10. decembra, pa naši šahisti gostujejo pri šahistih v Ponikvah na Dolenjskem. Če bodo naši šahisti zmagovali, bo to za njihovo ligo velika nagrada.

Brzopotezni turnir

Pod geslom »Šah za praznične dni ob dnevu republike« je odbor šahovskega društva Jesenice organiziral v petek, 1. decembra, brzopotezni turnir. Turnirja, ki je bil razpisan tudi v našem glasilu Železar, se je lahko udeležil vsakdo, ne glede ali je član društva ali ne. Turnir je bil tudi nagraden. Prvih pet najboljših igralcev na tem turnirju je bilo nagradenih s praktičnimi nagradami. Turnirja, ki sta ga uspešno vodila Martin Jan st. in Ivan Pavlin, se je udeležilo 24 šahistov, med njimi veliko mladih šahistov.

Zaradi številne udeležbe je bil turnir razdeljen v polfinalni in finalni del. V polfinalnem delu turnirja so se udeleženci razdelili v dve skupini po 12 igralcev. V finalni delu turnirja se je uvrstilo šest najboljših iz vsake skupine, tako je v finalu turnirja nastopilo 12 šahistov.

UVRSTITEV: 1. Branko ZORKO 10 točk, 2. Martin JAN st. 8 točk, 3. do 4. Miha BALANČ in Anton KRNICAR 7 točk, 5. Franci RAVNIK 6 točk, 6. do 8. Janez ZURC, Andrej TRATNJEK in Martin JAN 5,5 točke. J. Z.

Prešernovo gledališče v gosteh s Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor«

V soboto, 9. t. m., ob 19.30 se bodo člani dramske sekcije pri Prešernovem gledališču iz Kranja jeseniški publiki predstavili s Cankarjevo komedijo ZA NARODOV BLAGOR. Jeseniška publika je s Cankarjevimi dramami v domačih uprizoritvah HLAPCEV, KRALJA NA BETAJNOVI in POHUŠANJA V DOLINI ŠENTFLORJANSKI bila doslej kar uspešno seznanjena. Zahtevnost, tako igralska kot uprizoritvena, komedije ZA NARODOV

BLAGOR, pa ni dovoljevala, da bi se z njo preizkusili jeseniški gledališki amaterji. Za ta korak so se odločili v lansk sezoni igralci dramske družine Prešernovega gledališča iz Kranja in pod režijskim vodstvom Janeza Povšeta z zelo zanimivo, samosvojo in moderno uprizoritvijo komedije dosegli velik in lep umetniški uspeh.

Kranjski gledališčniki bi morali s to komedijo letos tudi zastopati slovenske gle-

dališke amaterje na festivalu gledaliških amaterjev Jugoslavije v Trebinju, z uspehom pa so s predstavo gostovali že v različnih krajih Slovenije, pa tudi v zamejstvu.

Gostovanje kranjskega Prešernovega gledališča s tako zanimivim besedilom kot je Cankarjeva komedija ZA NARODOV BLAGOR in še posebej zanimiva uprizoritev bo prav gotovo posebno doživetje za vse ljubitelje gledališča na Jesenicah.

Koncert trboveljskih pevcev na Javorniku

V soboto, 9. decembra, ob 19. uri zvečer se bo po daljšem presledku spet predstavil mešani pevski zbor DPD Svoboda II iz Trbovelj, ki ga vodi profesor Stane PONIKVAR. Zbor šteje več kot petdeset pevcev, med njimi pa je največ mladih, ki so z delom pričeli šele pred kratkim. Za 20-letnico obstoja in delovanja njihovega društva so pripravili nov celovečerni program narodnih in umetnih pesmi, s katerim so preteklo soboto nastopali tudi v gosteh pri pevskem zboru v Križu pri Trstu. Z istim programom se bodo predstavili tudi jutri zvečer na Javorniku, med odmorom pa bo nekaj pesmi zapel trboveljski oktet. Jutrišnji koncert prireja ob 50-letnici delovanja javorniške Svobode.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

9. decembra ob 15. uri PRAVLJICA O CARJU SOLTANU, 9. in 10. decembra ob 17. in 19. uri S ČIM SE UKVARJAJO BREZDELNE GOSPE, režija Eberhard Gospe, v glavni vlogi Wolf Ackva — film za mladi- no ni primeren.

11. in 12. decembra ameri- ški barvni film ob 17. in 19. uri MESTA NASILJA, režija Sergio Sollima, v glavni vlo- gi Charles Bronson.

13. decembra ameriško-ita- lijanski CS barvni film ob 17. in 19. uri ZLATA MRZLICA v glavni vlogi Giuliano Gem- ma.

14. in 15. decembra jugoslo- vansko italijanski barvni film ob 17. in 19. uri ENEIDA, režija Franco Rossi, v glavni vlogi Mario Andreassi.

16. decembra italijansko- španski CS barvni film ob 17. in 19. uri CHURCHILLOVI LEOPARDI.

Kino PLAVZ

9. in 10. decembra ameriški barvni film ob 18. in 20. uri MESTO NASILJA.

10. decembra ruski barvni film ob 10. uri PRAVLJICA O CARJU SOLTANU.

11. in 12. decembra nemški barvni film ob 18. in 20. uri S ČIM SE UKVARJAJO BREZDELNE GOSPE.

13. in 14. decembra angle- ški barvni film ob 18. in 20. uri ZASEBNO ŽIVLJENJE SHERLOCK HOLMESA

15. decembra ameriško-ita- lijanski CS barvni film ob 18. in 20. uri ZLATA MRZLI- CA.

16. decembra ameriški barvni film ob 18. in 20. uri DIJAMANTSKA DZUNGLA.

Kino DOVJE

9. decembra italijansko barvni film ONEMOGOCITE INSPEKTORJA STERLINGA.

10. decembra francoski barvni film VZORNA DE- KLETA.

16. decembra amer. barvni film MESTO NASILJA.

Kino Kranjska gora

9. decembra, fran. barvni film VZORNA DEKLETA.

10. decembra, angl. barvni film ZASEBNO ŽIVLJENJE SHERLOCK HOLMESA.

13. decembra amer. barvni film MESTO NASILJA.

14. decembra, ameriško ita- lijanski CS barvni film ZLA- TA MRZLICA.

16. decembra, nemški barv- ni film S ČIM SE UKVAR- JAJO BREZDELNE GOSPE.

Kino Delavski dom na Javorniku

8. decembra, jugoslovanski barvni film ob 19. uri KDOR POJE NE MISLI.

10. decembra, r. ski barvni film ob 17. uri PRAVLJICA O CARJU SOLTANU.

10. decembra, italijanski barvni film ob 19. uri ONE- MOGOCITE INSPEKTORJA STERLINGA.

13. decembra, nemški barv. film ob 19. uri S ČIM SE UKVARJAJO BREZDELNE GOSPE.

16. decembra, angl. barvni film ob 19. uri ZASEB- NO ŽIVLJENJE SHERLOCK HOLMESA.

Gledališče

PETEK, 8. 12. 1972 ob 18. uri Recital o Tonetu Čufarju — Gimnazija Jesenice za osnovni šoli Tone Čufar in Prežihov Voranc

SOBOTA, 9. 12. 1972 ob 19.30 uri Ivan Cankar: ZA NARODOV BLAGOR. Gosto- vanje Prešernovega gledali- šča iz Kranja

NEDELJA, 10. 12. 1972 ob 15.30 uri Ferdo Kozak: VI- DA GRANTOVA. Drama v štirih dejanjih — ZADNJA PREDSTAVA, ob 19.30 uri Ci- ril Kosmač: BALADA O TRO- BENTI IN OBLAKU — Reci- tal — Režija: Jože Vozny Scena: Bojan Čebulj — za iz- ven.

Knjiga je postala integralen del našega življenja in v svojih najrazličnejših oblikah sestavni del človeške družbe. Naj pesimisti še tako zmajujejo z glavo in ji prerokujejo smrt zaradi čedalje večje popularnosti ra- dia in televizije in filma in tudi zaradi čedalje hujše materializacije in vulgarizacije sodobne porabniške družbe, njena veljavnost in vrednost nista danes nič manjši zato, ker se je človeštvo znašlo v eni svojih morda največjih duhovnih kriz. Res da se s knjigami ni posrečilo pregnati zlo s sveta, kaj šele odkrižati se de- monov sebičnosti, pohlepa, sle po oblasti, splošnega nasilja. Čeprav se je v tisočletjih v knjigi nakopičilo skoraj vse, kar je človeštvo doslej spoznalo o znanosti, vzgoji in umetnosti, se zdi njen glas slaboten spričo- divjanja uničevalnih sredstev. Toda David je s petimi gladkimi kamni iz potoka premagal velikana Goljata. Se zmerom je umetnost, ki je njena glasnica, knjiga, golorok mladenič, pastir iz naše velike pradomovine narave, ki se včasih tudi obupano, toda zmeraj po- gumno postavlja v bran kolosu, kadar ta hoče razčlo- večiti naš svet.

Mira Mihelič

ZAHVALA

Ob nenadni in prerani iz- gubi naše ljubljene žene in mame

IVANKE SAVORGNANI

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem šte- vilu spremili na zadnjo pot. Posebno zahvalo izrekamo dobrim sosedom, kolektivu Osnovne šole Žirovnica, pev- skemu zboru Svoboda, orga- nizaciji Zveze borcev NOV Žirovnica, govornikom tovari- šema Jemcu in Vidicevi ter čenki Katnikovi za poslovil- ne besede ob odprtem grobu. Hvala vsem za darovano cvet- je in vence, vsem, ki ste so- čustvovali z nami in nam iz- razili sožalje.

Se enkrat prav vsem iskre- na hvala!

ZALUJOČI: družini Sa- vorgnani in Lovrenčič

ZAHVALA

Ob težki in boleči izgubi našega dragega moža, očeta, tasta, deda in pradedu

JOZETA SVETELJA

se za izkazano pomoč in so- žalje iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se v tako lepem številu poslovali od njega, da- rovali cvetje in vence in ga spremili na njegovo zadnjo pot.

Posebna zahvala velja vsem sosedom in znancem, kakor tudi sodelavcem strojnega vzdrževanja in livarne za iz- kazano pomoč in pozornost. Lepa hvala pevskega zboru upokojencev z Javornika za ganljive žalostinke ter še en- krat vsem, ki ste ga v tako lepem številu spremili na zadnjo pot.

Vsem prav lepa hvala.

ZALUJOČI: žena Ivan- ka, hči Jožica z možem Ivanom, vnukinja Moj- ca in Darja z možem ter pravnukinja Bar- bara

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta, brata, starega očeta in pra- deda

ANTONA BOŠTELE

se zahvaljujemo vsem, ki so počastili njegov spomin, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in nam na kakršen- koli način pomagali. Najlep- še se zahvaljujemo dr. Sajov- vici za dolgoletno zdravlje- nje, kakor tudi prim. dr. Brandstetterju, prim. dr. Vi- daliju in celotnemu kolektivu internega oddelka bolnice Jesenice. Iskrena hvala tudi tov. Prašnikarjevi za vso po- moč.

Posebna zahvala pevcem za poslovilne pesmi kakor tudi godbi za žalostinke.

ZALUJOČI: hčerke in sestra z družinami

REŠITEV NAGRADNE KRIZANKE

ARISTOKRAT, IVANA, LAMA, LAIK, SLIKAR, ATIK, RARITETA, BIT, SOTLA, RALNIK, ANAHORET, MONOTON, METODOLOGIJA, NA, A, ODA, AK, TRN, SM, MOLK, SO, IR, LEP, MAO, TRIKO, OTO, ATM, ING, POPRAVILO, IP, MILO, KREMA, IM, FE, USA, PRAPOR, GALUN, LT, I, AZUR, LORENZ, AREST, NB, EN, ADA, NA, KAMILICA, BRIC, S, HARAKIRI, AR, JI, FALOT, KABALA, EJ, PINAKOTEKA, ENICA.

V sredo je posebna komisija, ki so jo sestavljali predsednik Alojz Živko, stalna inventurna komisija, Olga Mlakar, TSN in Metka Urbanc, FRS, ter usluž- benci uredništva izžrebala nagrajence nagradne križan- ke v 47.—48. št. Železarja. Prejeli smo 280 rešitev, ko- misija pa je izvela petnajst rešitev, da je dobila deset pravih.

IZŽREBANI SO BILI:

100 din prejme Jelka Delopst, oddelek za obračun OD, po 70 din Marija Škabar, fakturni oddelek, Milan Svetlin, COP, 50 din Jerca Šimnic, tajništvo DS, Jožefa Rebolj, GPZ, Majda Podlipnik, uvoz, 30 din Miloš Živ- ko, OTK, Danica Žvegelj, Jesenice, C.1. maja 6, Alojz Stare, OTK in Nada Gostinčar, uvoz.

Vsem nagrajencem čestitamo in jih prosimo, da dvig- nejo nagrade od torka dalje na uredništvu Železarja.

UPOKOJENCI!

Železarski izobraževalni center zaposli takoj skla- diščnika za pripravo materiala — začasno po pogodbi. Posebno primerno za upokojence s kovinarskim pokli- cem.

Prijave osebno v vodstvu ZIC — Jesenice.

VPIS ŠOLSKIH NOVINC

Osnovna šola Tone Čufar in osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice vpisujeta v dne 14., 15. in 16. decem- bra šolske novince v 1. razred osnovne šole za šolsko leto 1973/74. Vpisovali bomo otroke rojene 1966. leta in pogojno otroke rojene januarja, februarja in marca 1967. leta.

Vljudno prosimo starše, da prinesejo k vpisu izpisek iz rojstne matične knjige za vsakega otroka. Otroke lah- ko vpišete v tajništvo osnovne šole Tone Čufar in osnovne šole Prežihov Voranc od 8,00 do 12,00 ure v na- vedenih dneh.

Posebej opozarjamo starše, da bomo vpisovali šolske novince tudi v soboto, to je 16. decembra.

Šolske novince na Hrušici bomo vpisovali v osnovni šoli Hrušica.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta

JANKOTA VARLA

se iskreno zahvaljujemo zdravstvenemu in strežnemu osebju internega oddelka je- seniške bolnice za vso skrb in trud, da bi ga ohranili pri življenju. Zahvaljujemo se so- sedom za vso pomoč, daro- valeem vencev in cvetja ter pevcem z Javornika za žalo- stinke. Prav tako se zahvalju- jemo sodelavcem VEN za de- narno pomoč in spremstvo na zadnji poti ter vsem, ki so počastili njegov spomin na domu, sočustvovali z nami ter ga spremili na zadnji poti.

ZALUJOČI: žena Justi- na, sinova Franci in Ivan z ženo ter ostalo sorostvo

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru RTA se za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času moje bole- zi najlepše zahvaljujem.

Zvonka Divjak

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta, sina, brata in zeta

ANDREJA PETRAŠA

se iskreno zahvaljujemo soso- dom, pevcem, gasilskemu društvu Kranjska gora, prija- teljem, sodelavcem in vsem, ki so darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti ter sočustvovali z nami ob nesreči, ki nas je tako hudo prizadela. Zahvaljujemo se tudi govornikom za poslo- vilne besede ob odprtem gro- bu.

ZALUJOČI: žena, sin, hčerka in ostalo sorod- stvo

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru stroj- nega vzdrževanja jeklarne, se iskreno zahvaljujem za de- narno pomoč, ki mi je bila ob smrti dragega moža zelo dobrodošla.

Se enkrat vsem pristrčna hvala.

Marta Maver

Medobratna tekmovanja v namiznem tenisu

Medobratno tekmovanje v namiznem tenisu je bilo v MINI HALI na Muravi. Nastopalo je 16 ekip. Igralo se je po sistemu izpadanja do pofinala. V finale so se uvrstile ekipe: upravne službe, HVŽ, RTA in livarna. Zmagala je ekipa upravnih služb pred RTA, HVŽ in livarno.

Rezultati zmagovalne ekipe:
US : RTA 5:2, US : HVŽ 5:2,
US : livarna 5:1.

Organizatorji so svojo nalogo opravili dobro, čeprav je bila to šele njihova prva organizacija tako velike prireditve.

Mirč

Popravek

V zadnji številki Železarja je bilo v sestavku »Košarkarji so že začeli s treningi« navedeno, da v osnovni šoli na Jesenicah zahtevajo za eno vadbeno uro 100 din najemnine. V ponovnih razgovorih pa je bilo doseženo, da ta najemnina velja za ves trening, to je za dve uri.

Uspeh NTK Murova v Kranju

V okviru tekmovanja v gorenjski ligi je mlada ekipa Murove gostovala v Kranju, kjer je odigrala dvoboj prvega kola z domačo ekipo SAV. Pred pričetkom dvoboja so bili domačini favoriti. Mladi Murovčani ekipe SAVE do sedaj še niso premagali. To pot pa so pripravili prijetno presenečenje in prepričljivo zmagali. Poznalo se jim je načrtno treniranje. Najboljši domačin BEC, najboljši pri NTK Murova pa FILI-

POVIČ. Ekipa NTK Murova v postavi: FILIPOVIČ, RAVNIKAR F. in D. ter HAFNER je prikazala odlično igro in dvoboj dobila z rezultatom 5:1.

Izidi posameznih dvobojev:
Ravnikar : Korenjak 2:1,
Hafner : Bec 1:2, Filipovič : Pogačnik 2:0, Ravnikar : Bec 2:1, Filipovič : Korenjak 2:0,
Hafner : Pogačnik 2:1.

V naslednjem kolu je ekipa NTK Murova prosta.

Mirč

Uresničuje se dolgoletna želja

Uresničuje se dolgoletna želja jeseniških sankarčev po ustrezni tekmovalni progi v neposredni bližini Jesenic. Že nekaj dni člani sankarskega kluba SD Jesenice pod vodstvom Janeza MEGLIČA uspešno širijo in urejajo gozdno pot, ki vodi od strelskega doma na Jesenicah na Mežakljo. Sedaj je v glavnem urejeno in razširjeno okoli 500 m poti, ali slaba polovica tekmovalne proge, predvsem pa odstranjene vse večje skale ob poti.

Glede na to, da bo iztek nove tekmovalne proge pri strelskem domu, takorekoč v

mestu samem, si bodo tekmovalci kluba zagotovili boljše pogoje za svojo dejavnost, predvsem v pogledu lažje in hitrejše priprave proge in njenega vzdrževanja. Vso zimo vzdrževana in urejena tekmovalna proga pa ne bo služila samo tekmovalcem kluba za treninge in izvedbo raznih tekmovanj, temveč bo odprta kot stalno sankališče vsem, ki bodo želeli preživeti nekaj prijetnih uric v sankanju. Vsekakor bo nova in urejena sankarska proga ugodno vplivala na poživitev sankanja na Jesenicah, predvsem med najmlajšimi.

J.J.

HOKEJ NA LEDU

Jesenice : Medveščak 7:1 (3:1, 1:0, 3:0)

Dvorana Podmežakljo v letošnji sezoni še ni bila tako polna, kot pa v srečanju z Medveščakom. Vendar pa moštvu Medveščaka v soboto ni uspelo ponoviti lanskoletnega presenečenja, čeprav so že v prvih minutah uspeli povesti. Negotovost na igrišču je trajala le do 12. minute, nato pa so domači igralci v petih minutah dosegli tri gole in se rešili psihičnega pritiska.

Gostje so se v drugi tretjini kljub izraziti premoči Jeseničanov, kar uspešno upirali, edini zadetek pa je dosegel Hafner, ki se je s skrajnimi napori prebil skozi strnjeno obrambo Zagrebčanov

in z zadnjimi močmi dosegel zadetek. Naval domačinov na gol Medveščaka se je nadaljeval tudi v zadnji tretjini, svoje napore pa so kronali še s tremi zadetki.

S to zmago so igralci Jesenic v tednu dni dobili že drugi veliki derbi in si pridobili prednost, ki bo morda odločilna v borbi za ponovno osvajanje prvaka, vendar pa jih do tega naslova čaka še veliko težkih preizkušenj, saj je ravno moštvo Medveščaka s svojo igro v soboto dokazalo, da bo na svojem ledu izredno nevarno za vsako ekipo.

Gole za Jesenice so dosegli: Hafner 2, Škrjanc 2, Bogo Jan 1, Roman Smolej 1 in Eržen 1.

Jesenice : Cortina 6:2 (1:1, 3:1, 2:0)

V prvi tekmi za alpski pokal, ki v letošnji sezoni poteka po sistemu izpadanja, so si igralci Jesenic priborili prednost štirih golov, ki jo bodo 8. decembra v povratnem srečanju v Italiji skušali obdržati.

V srečanju, kjer so Jeseničani igrali borbeno in srčno, niso dolgo časa uspeli doseči izrazite prednosti. Gostje so jih presenetili s hitrimi nasprotnimi napadi, iz katerih

so tudi dosegli oba gola. Šele v drugem delu tekme so se domačini nekoliko bolj razigrali in celo z igralcem manj uspeli doseči gol prek Hafnerja. V isti situaciji pa je še eno priliko zamudil Poljanšek, ko ni izkoristil solo akcije. Vsekakor pa so se gostje predstavili kot zelo dobra ekipa, ki je imela najboljšega moža v svolesnem kanadskem vratarju Simeonu. Ob povratnem srečanju želimo našim hokejistom dobro igro in uvrstitev v naslednje kolo tega zanimivega tekmovanja, iz katerega je lanskoletni prvak — ljubljanska Olimpija že izpadla.

Gole za Jesenice so dosegli: Hafner 3, Škrjanc 1, Eržen 1 in Tomaž Košir 1.

Celje : Kranjska
gora

6:3 (2:0, 2:1, 2:2)

Kranjska gora je gostovala v Celju. V zaostali tekmi zvezne lige so izgubili z istimenskim moštvom, ki ravno tako kandidira za zadnji del prvenstvene lestvice. Čeprav so Celjani povedli s 4:0, so igralci Kranjske gore uspeli znižati rezultat na 4:3, za kaj več pa niso imeli več moči in ob koncu tekme prejeli še dva gola.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Smagin, Pavlič in D. Hiti.

Crvena zvezda : Kr.
gora

4:2 (2:1, 1:1, 1:0)

V soboto so igralci Kranjske gore izgubili že drugo precej odločilno tekmo za izpad iz lige. V Beogradu niso bili kos moštvu Crvene zvezde, ki v letošnjem letu doživlja najhujše poraze od vseh ekip. Nekoliko sta bila za poraz Kranjske gore kriva tudi slaba sodnika, ki sta priznala gol moštvu Zvezde, ki ga sploh ni dosegla. Moštvo Kranjske gore bo v naslednjih srečanjih moralo zaigrati

precej bolj in bolj zrelo ter borbeno, poleg tega pa manj ugovarjati odločitvam sodnikov, ker s tem škodujejo celotni ekipi.

Gole za Kranjsko goro sta dosegla: Jože Sebianič in Razinger.

Olimpija : Jesenice
(mladinci) 23:0
(5:0, 10:0, 8:0)

Mladinci Jesenic so odpotovali v Ljubljano brez kakršnihkoli upov na zmago. Mladinsko moštvo je namreč zelo pomlajeno, saj od starejših nastopa le še Čatak. Takoj na začetku se je videlo, da je moštvo Olimpije le pretežak nasprotnik za mlade Jeseničane, saj jih je Olimpija prekašala tako po velikosti igralcev in tehniki, kot tudi po izkušnjah in brzini. Naši so se jim lahko upirali le prvih 10 minut, potem pa jim je zmanjkalo sapa. Najboljši pri Olimpiji so bili: Lepša, Zargi, Finžgar in Vidmar, pri Jeseničanih pa golman Crnovič, Čatak in pa celotni prvi napad.

Jesenice : Medveščak
(mladinci) 2:17
(0:3, 0:8, 2:6)

Jeseniški mladinci so v naslednjem kolu imeli v gosteh ekipo Medveščaka iz Zagreba, brez upov na zmago, vendar z željo čim tesnejšega poraza. Po pričetku tekme so bili gostom enakovredni nasprotnik. Prva tretjina se je končala z rezultatom 3:0 za Medveščak, kar je že dajalo malo možnosti in upanja na neodločen rezultat. Toda v nadaljevanju se so popustili, kar so gostje izrabili in s strelji od daleč

polnili jeseniško mrežo. Če bi imeli mladinci malo več sreče in bolj zanesljivega vratarja, bi lahko tekmo zaključili mnogo boljše. Gole za Jesenice sta dosegla Lah in Razpet.

Naslednjo tekmo igrajo mladinci doma, s sovrstniki mladinci Kranjske gore. Jeseniški mladinci nimajo več upanja in se bodo pretežno morali braniti in igrati na čim tesnejši poraz.

Mirč

Ob sklepu še nekaj besed o gledalcih

Igralci in uprava HK Jesenice je gledalcem za bodrenje zelo hvaležna, vendar pa le do trenutka, dokler to poteka v športnem duhu in na športen način. Vse nešportne izpade posameznikov pa ostro obsojajo in želijo, da se ne bi več ponavljali. Vsak posameznik, ki ob danem голу Jesenic vrže petardo na ledeno ploskev naj se zaveda, da s tem koristi le nasprotniku, ki ob prekinitvah s čiščenjem ledu pridobi čas za koncentracijo moštvo domačinov pa s tem izgubi ritem in nalet.

Uprava kluba poziva in prosi športne navijače, da preprečijo take nešportne izpade in izločijo iz svoje sredine posameznike, ki blatijo ugled jeseniške športne publike.

Zavedajo naj se, da ob podobnih izgrelih lahko celo pride do prekinitve srečanja, kar določajo propozicije tekmovanja, s tem da bo klubu storjena neprecenljiva škoda.

bef

ODBOJKA

Jeseniški odbojkarji so imeli 26. XI. v gosteh ekipo OK Spačve iz Vinkovcev, in jo premagali z rezultatom 3:1. Dva kola pred koncem jesenskega dela prvenstva imajo Jeseničani 6 točk iz treh dobljenih tekem in so na devetem mestu prvenstvene lestvice. Mladi igralci so prikazali zadovoljivo igro, sodnik Iljušin iz Maribora pa ni opravičil statusa zveznega sodnika, sodil je z napakami na obeh straneh. Gostje so vložili protest na OSH Zagreb. Tudi pomožni sodnik Cargo iz Kanala ni zadovoljivo opravil svoje naloge, da o povezavi sodnikov ne govorimo.

V nedeljo 10. XII. gostujejo Jeseničani v Sisku, kjer se bodo srečali v predzadnjem kolu jesenskega dela prvenstva z ekipo OK Metalca, ki vodi na lestvici brez izgubljenega seta.

Mladinska ženska ekipa se je 25. XI. udeležila II. turnirja SRS na Ravnah na Koroškem. Sodelovalo je 6 mladinskih ekip, ki so bile razdeljene v dve skupini. Je-

seničanke so v svoji skupini zasedle drugo mesto, za ekipo Fužinarja. V skupnem razporedu II. turnirja pa so zasedle dobro tretje mesto. V končni uvrstitvi ob upoštevanju I. in II. turnirja pa so na odličnem drugem mestu za ekipo OK Fužinarja.

Z mladinsko reprezentanco SRS, ki se je udeležila tekmovanja za pokal republike 29. XI. v Skopju pod vodstvom tov. Strajnarja in tov. Smoleja, so odpotovale kar tri jeseniške mladinke: Pajerjeva, Čehajčeva in Tomanova. Na tekmovanju so sodelovale le tri mladinske ženske ekipe in je ekipa SRS zasedla zadnje oz. tretje mesto, za ekipama Vojvodine in Srbije. Turnirja se je udeležilo tudi 6 moških mladinskih ekip, vendar republika SRS ni bila zastopana, kar je upravičeno naletelo na kritiko športnih delavcev in ljubiteljev odbojke. Med moškimi mladinskimi ekipami je prvo mesto osvojila ekipa Makedonije.

M